डनहरूले राजनैतिक संरक्षण पाउनुपर्छ

महेश बस्नेत, प्रमुख युथ फोर्स

तस्बिर : नवराज थापा

तीन महिनाअघि प्रयोगका रूपमा स्थापना गरिएको नेकपा (एमाले) निकट युथ फोर्स अहिले चर्चामा छ। कहिले कार्यालयको काम गरेर घर फर्किरहेका सरकारी कर्मचारीमाथि आक्रमण गर्ने, कहिले वाईसीएलसँगको भिडन्तका कारण कर्फ्युको अवस्थासम्म ल्याउने केही घटनाका कारण उक्त समूह विवादमा पनि आएको छ। यद्यपि युथ फोर्सले जनताका लागि काम गरिरहेको भन्दै यसको विस्तार गर्ने निर्णय एमाले केन्द्रीय बैठकले गरेको छ। थोरै समयमा केन्द्रीय नेताबाट स्याबासी पाएको भन्दै युथ फोर्सका नेताहरूले थप कार्यक्रम सञ्चालन गर्न थालेका छन्। युथ फोर्सका प्रमुख महेश बस्नेतसँग भेट्दा पनि त्यसकै छनक पाइन्थ्यो। बस्नेत लगातार बजेका मोबाइल फोनबाट आगामी रणनीति बनाउन तथा जनताको गुनासो सुन्न व्यस्त थिए।

युथ फोर्सको गठनले समाजमा थप अराजकता बढेको सङ्केत गर्दैन ?

गर्दैन, बरु अराजकताको अन्त्यको सङ्केत गर्छ। समाजलाई व्यवस्थित गर्छ। विगतमा लादिएका गलत कुरा हराएर जाने अवस्था सिर्जना भएको छ।

अब धनकुटाको भिडन्त, क्यासिनोको झगडा, कालिमाटीको द्वन्द्वलाई समाज व्यवस्थित भएको मान्नुपर्ने भयो, होइन ?

तपाईंले जति पनि झगडाको प्रसङ्ग उठाउनुभयो, त्यो वाईसीएलसँगको द्वन्द्व हो। उनीहरूले गरेको अत्याचारले सीमा नाघ्दै गएपछि हामीले प्रतिवाद गर्न थालेका हौं। वाईसीएलले अत्याचार गर्दै जाने, हामी हातमा दही जमाएर बस्ने ? प्रतिवाद नगरेकै कारण हिजो माओवादीका नाममा जोकसैले डराउनुपर्ने अवस्था थियो। जनतालाई जगाउन, माओवादी नामको आतंकलाई निर्मूल पार्न आवश्यक थियो। यस्तो कुरामा आवाज उठाउन थालेपछि समाज व्यवस्थित हुन्छ भन्ने हाम्रो मान्यता छ।

त्यसो भए त निकै पहिले नै युथ फोर्स गठन गर्नुपर्ने होइन र ?

हिजो हाम्रा नेता तथा दलहरूबाट कतिपय रणनीतिक कमजोरी भएका हुन्। दलहरूका कमजोरीकै कारण माओवादीको जनयुद्धले ठूलो रूप लिएको सत्य हो। त्यसकै फाइदा उठाउँदै माओवादीले आफ्नो प्रभाव बढाउँदै लग्यो। शान्ति प्रक्रियामा आए पनि उसका अराजक गतिविधि बढ्दै गएपछि भने यो आवश्यक परेको हो। हामीले त निर्वाचनअघि नै युथ फोर्स गठन गर्न सुझाव दिएका थियौं। शान्ति प्रक्रिया बिथोलिने डरले मात्र निर्वाचनको परिणाम कुरेका हौं।

माओवादीको उद्देश्य अरू राजनैतिक दललाई तह लगाउनु थियो, अहिले तपाईंहरूको उद्देश्य माओवादीलाई तह लगाउनु हो भने वाईसीएल तथा युथ फोर्समा के–के तात्त्विक अन्तर भयो र ?

द्वन्द्वका बेला माओवादीले एमालेका ३ सय नेता–कार्यकर्ताको हत्या गर्‍यो। त्यसबेला चुप लाग्नु हाम्रै बाध्यता बन्यो। जंगलबाट आएको सर्पलाई शान्ति प्रक्रियामा समावेश गर्दा त्यसको विष झारेर मात्र सहरमा बस्न दिनुपर्थ्यो, तर हामीले त्यसलाई विषसँगै स्वागत गर्‍यौं। यो विषालु सर्पले जथाभावी डस्न थालेपछि फिल्डमा उत्रनु बाध्यता भयो। यद्यपि हामी सामाजिक न्याय तथा सुरक्षाका काम गरिरहेका छौं।

अस्ति वाईसीएल, हिजो युथ फोर्स आज कांग्रेसको तरुण दस्ता, यसले युवाहरूलाई वैधानिक रूपमै गुण्डागर्दी गर्न उकास्दैन ?

वाईसीएलको गतिविधि यति बढ्यो कि टोलको कुनै व्यक्तिले आफूलाई कांग्रेस वा एमाले भन्न सक्ने अवस्था थिएन। नरिवलको दानालाई बम भनेर डराउनुपर्ने, सिर्कनुलाई तरवार मान्नुपर्ने अवस्था कति दिनसम्म कायम राख्ने ? यो दादागिरीको अन्त्य हुनु आवश्यक थियो। माओवादी भन्नेबित्तिकै एउटा सामान्य व्यक्तिले व्यवसायीहरूलाई कुट्ने छुट कहाँबाट पाए ? माओवादी भएकै कारण बन्दुक बोक्न पाइन्छ ? के माओवादी विशेष जन्तु हुन् र उनीहरूले विशेष सुविधा पाउने ? उनीहरूको दादागिरी सहनुपर्ने ? कुनै स्वतन्त्र युवकले पल्सर मोटरसाइकल चढ्यो भने वाईसीएलका आँखा लाग्ने, कसैको व्यवसाय चम्कियो भने वाईसीएललाई चन्दा बुझाउनुपर्ने, यो कस्तो अराजकता हो ? यो अराजकता सहेर बस्ने कि प्रतिवाद गर्ने ? यस्तो अवस्थामा युथ फोर्स नजन्मिएको भए वाईसीएलका विरुद्ध अर्को ठूलो अराजक दस्ता निस्कन्थ्यो। कम्तीमा युथफोर्समा पढेलेखेका तथा राजनैतिक चेतना भएका व्यक्ति त छन्, जसले जनतालाई अन्यायका विरुद्ध प्रतिवाद गर्न सिकाएको छ। आक्रोशित युवा गलत बाटोमा जानबाट रोकिएका छन्।

तपाईंको फोर्स र वाईसीएलमा भिन्नता छ र ? किनभने जुन कुरा तपाईंले गरें भन्नुहुन्छ, त्यही कुरा वाइसीएलले पनि गरेको दाबी गर्दै आएको छ।

वाईसीएलले सर्वहारा वर्गको अधिनायकत्व भन्दै समानान्तर सरकारको अभ्यास गर्छ। वन कर, रोड कर, भन्सार नाकामा ढाट राखेर विभिन्न किसिमले पैसा असुली गर्छ। अहिले पनि अदालत तथा केरकारको कुरा गर्छ। हिजो हामीलाई सुविधाभोगी भन्नेहरू आज आफैंले पजेरो चढेका छन्। दादागिरी कहाँसम्म बढेको छ, कल्पना पनि गर्न सकिँदैन। हामी त्यस्ता गलत कुराको विपक्षमा रहेर सरकारी निकायलाई सहयोग गर्छौं। अपराध गर्ने सबै एकै हुन्, चाहे ती माओवादी वा अरू मानिस। हामी सरकारलाई त्यस्ता व्यक्तिलाई कारबाही गर्न सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्छौं।

सरकारी निकाय नै भ्रष्टाचार, अनियमितता एवंगलत क्रियाकलापका कारण गन्हाएको छ। कसरी काम हुन्छ ?

हामीलाई थाहा छ, राज्यको साँठगाँठ भ्रष्टाचारी, तस्कर तथा कानुन हातमा लिनेहरूसँग छ। त्यस्ता मानिसको संरक्षणमा सरकारी निकाय लागेका छन् भनेर नै युवाहरूलाई उठाएका हौं। हामीले गृहमन्त्रीलाई भेटेर यसको जानकारी गराएका छौं। सरकारले गलत क्रियाकलापलाई कसरी सुधार्न सक्छ भनेर सुझाव पनि दिएका छौं। यदि त्यस्तामाथि कारबाही भएन भने हामी आफ्नै तरिकाले काम गर्छौं।

भनेपछि तपाईंहरू पनि आफै कारबाही सुरु गर्नुहुन्छ ?

हामी कारबाही गर्दैनौं, तर सरकारमा जहाँ–जहाँ अनियमितता हुन्छ त्यसका विषयमा जनतालाई उठाएर त्यसको भण्डाफोर गर्छौं।

अहिले वाईसीएलका अराजक भनिएका गतिविधिमा पनि कमी त आएको छ नि ?

उनीहरू आफैं सच्चिएका होइनन्। हाम्रो प्रतिवादले यसो गर्न नहुने रहेछ भनेर डराएका हुन्।

युथ फोर्स र वाईसीएलको द्वन्द्व सधैँभरि यस्तै चलिरहन्छ त ?

जुन दिन उनीहरू पूर्ण रूपमा सुध्रन्छन्, त्यही दिनदेखि हाम्रै आक्रमण बन्द हुन्छ। मेरो विचारमा तीन महिनामा उनीहरू २५ प्रतिशत सुध्रिएका छन्। बाँकी ७५ प्रतिशत ३ महिनामा सुधार्ने लक्ष्यका साथ हिँडेका छौं।

के छापामार शैलीमै वाईसीएलसँग भिड्नुहुन्छ ?

हामीसँग ड्रेस कोड छैन। हामी एकै स्थानमा अर्धसैनिक दस्ता जस्तो पनि बस्दैनौं। यद्यपि भनेका बेला टोल–टोलबाट युवा जम्मा हुन्छन् र गलत गर्नेहरूविरुद्ध जाइलाग्छन्।

तपाई प्रमुख भएका नाताले भिड्न फिल्डमै जानुहुन्छ कि बाहिर बस्नुहुन्छ ?

म योजना बनाउँछु। त्यसैअनुरूप कसलाई कहाँ पठाउने हो खटाउँछु। यद्यपि म जहाँ कारबाही हुने हो त्यसकै छेउछाउमा हुन्छु।

तपाई आफ्नो राजनैतिक स्वार्थ पूरा गर्न टोलका गुण्डा, दादा तथा डनहरूको प्रयोग गर्दै हुनुहुन्छ, यसले अपराधलाई वैधानिकता दिँदैन ?

गुण्डा, दादा र डनले सधैं त्यही नाममा समाजमा बाँच्नुपर्ने ? के उनीहरूले सुध्रन नपाउने ? उनीहरूलाई गुण्डा, दादा र डन कसले बनायो ? यही समाजले। त्यसो भए उनीहरूलाई सुधार गर्ने जिम्मा पनि समाजले लिनुपर्छ। मेरो विचारमा सरकारले बेरोजगारी भत्ता दिने हो भने कोही पनि अपराध गरेर हिड्न रुचाउँदैनन्। डनहरूलाई राजनैतिक संरक्षण दिएर गलत गर्नेहरूविरुद्ध लगाउनुपर्छ भन्ने मेरो मान्यता छ।

हिजोका दिनमा पनि डनहरूले राजनैतिक संरक्षण पाएका थिए, तर सहरमा गुण्डागर्दी त कम भएनन् नि ?

हिजो नेताहरूले डनहरूलाई निर्वाचनका बेला प्रयोग गर्थे। निर्वाचन सकिएपछि पैसा दिएर उनीहरूलाई बिदा दिइन्थ्यो। त्यसले बाँकी समय गलत काम गर्न समय तथा हौसला दिन्थ्यो। युथ फोर्सको गठनपछि उनीहरू राजनैतिक विचारद्वारा प्रशिक्षित हुन थालेका छन्। यहाँ अपराधी र टोलका बेरोजगार युवाबीचको फरक छुट्याउनुपर्छ। युथ फोर्समा अपराध गर्नेहरू छैनन्, तर बेरोजगार, निराश तर पढेलेखेका युवाहरू भने प्रशस्त छन्।

तीनवटै प्रमुख दलले युवाहरू परिचालन गरेका छन्। जसले शहरमा त्रासको वातावरण सिर्जना गरेको छ, यसलाई कम गर्न संवाद तथा रचनात्मक कार्य गर्न–गराउन सकिँदैन ?

राज्यले मानिसलाई गुण्डा बन्न बाध्य बनाएको कुरा बुझ्नुपर्छ। उसले नै युवाहरूलाई व्यवस्थित तुल्याउनुपर्छ। यसका लागि सरकारले नै रचनात्मक कार्य गर्न लगाउनुपर्छ। सबै दलका युवालाई सरकारले काम दिन सक्छ। राजनैतिक दलको संघठन भएकाले यसको दुरुपयोग हुने सम्भावन पनि कम हुन्छ।

सरकारले राजनैतिक दलका युवालाई कस्तो काम दिन सक्छ ?

उदाहरणका लागि विकासको कामलाई लिन सकिन्छ। प्रत्येक गाविसमा सरकारले ५ लाख पठाएको छ। उक्त रकमको सदुपयोग गर्न प्रमुख दलका युवा संगठनलाई पैसा दिएर विकास–निर्माणको काम गर्ने जिम्मेवारी दिन सक्छ। यसो गर्दा कुन संगठनले राम्रो काम गर्‍यो, जनताले मूल्यांकन गर्न पाउँछन्। रकम दुरुपयोग भयो भने दल र त्यसका युवा नेता बदनाम हुने भएकाले भ्रष्टाचार रोकिन्छ। कसले राम्रो काम गर्ने भन्ने प्रतिस्पर्धा हुन्छ, जसले कामको गुणस्तरीय कायम रहन्छ।

यसले ठेकेदारहरूको आम्दानी गुम्दैन ?

नयाँ राजमार्गमा ट्रक कुदाएपछि छेउछाउका घर चर्कनु, हल्लनु स्वाभाविक हो। गहुँमा एक–दुई घुन पिसिए भन्दैमा पीठो पिस्न नै बन्द गर्नुपर्छ भन्ने छैन। हामी नयाँ नेपालको कुरा गरिरहेका छौं भने युवाहरूलाई नयाँ तरिकाले चलाउन पनि सक्नुपर्छ।

प्रस्तुति : अश्विनी कोइराला

डिभी अवसर र वास्तविकता

अमृत भण्डारी

अमेरिका जान गत वर्ष डिभी भरेकाहरूको नतिजा प्रकाशित भैसकेको छ। हरेक नेपाली त्यसमा पनि युवाहरू अमेरिका जाने आशामा डिभी भर्छन्। यसरी अमेरिका पुग्ने कतिपय नेपाली सूचनाको अभावले पछुताउँछन् भने केही सन्तुष्ट नै देखिन्छन्।

डिभी भिसा

विदेशीहरूको बाहुल्य रहेको संयुक्त राज्य अमेरिकामा सयौं वर्ष पुराना आदिवासी इन्डियनहरूबाहेक सबै विश्वका विभिन्न देशबाट बसोबास गर्ने नागरिक छन्। छिमेकी राष्ट्र मेक्सिकोबाट पनि हजारौं मानिस अमेरिका छिरी आफ्नो समुदाय बढाउँदैछन्। एकातिर मेक्सिकनहरूको, अर्कातर्फ अफ्रिकन, चाइनिज, फिलिपिनो तथा भारतीय आप्रवासीहरूको बढ्दो जनसंख्याका कारण साम्प्रदायिक समस्या निम्तिने भयले सन् १९६५ मा अमेरिकी कंग्रेसले एक विधेयक पारित गरी डिभी चिट्ठाको सुरुवात गरेको हो। प्रत्येक वर्ष ५५ हजार व्यक्तिलाई प्रदान गरिने यो भिसा प्रणालीको उद्देश्य आप्रवासीहरूको जनसंख्यामा समानता कायम गर्नु र सम्भावित साम्प्रदायिक समस्या उत्पन्न हुन नदिनु हो। यो विधेयकमा सन् १९६५ देखि आजसम्म आइपुग्दा केही परिवर्तन भएको छ। नेपाल पनि यसमा समावेश भएकाले धेरै नेपाली युवा डिभीप्रति निकै चासो राख्छन्। यस्ता आगन्तुकलाई *डाइभर्सिटी इमिग्रेन्ट* भनिन्छ।

भ्रम र तथ्य

प्रत्येक चिट्ठा कम्प्युटरबाट छानिने भएकाले जुन ठाउँ, समय र तरिकाले भरे पनि पर्ने सम्भावना बराबर नै हुन्छ। त्यस्तै यो भिसा प्रणालीको उद्देश्य अमेरिकी उद्योगलाई आवश्यक तल्लो स्तरको मजदुरको आवश्यकता पूरा गर्नु होइन, बरु साप्रदायिक सद्भाव कायम राख्नु हो। यो भिसा प्राप्त गर्ने व्यक्ति वा परिवारले अमेरिकाको कुनै पनि ठाउँमा बसोबास, काम र व्यवसाय गर्न पाउँछ। यो भिसाबाट अमेरिका जाने व्यक्ति र अमेरिकी नागरिकबीच एउटै भिन्नता छ, त्यो हो- मत अधिकार। अमेरिकी नागरिकले निर्वाचनमा मत खसाल्न पाउँछन् भने डिभी पर्नेहरूले निर्वाचमा सहभागी हुन पाँच वर्ष पर्खनुपर्छ।

विश्वसनियता

यो भिसाका लागि अध्ययन भिसाभन्दा धेरै थरीका कागजपत्र आवश्यक नभए पनि बाह्र कक्षा उत्तीर्ण गरेको प्रमाण र आफूलाई आधिकारिक रूपमा परिचय गराउने कागजपत्र अत्यावश्यक हुन्छ। हरेक कागजपत्र राम्रोसँग व्यवस्थित बनाए विश्वसनीयता कायम गर्न सकिन्छ। अमेरिकी समाजमा विश्वसनियता बढी हुन्छ। धारा, बिजुली, टेलीफोन, केवल, इन्टरनेट जडान गर्नेदेखि लिएर बैंक खाता खोल्ने र बैंकबाट ऋण लिनेजस्ता कामसमेत टेलिफोनकै भरमा गर्न सकिन्छ। जसले गर्दा एकपटक कुनै कुरामा झूटो बोलेको प्रमाण भेटिए त्यस्तो व्यक्तिलाई फेरी विश्वास गरिँदैन। अतः डकुमेन्ट र अन्तर्वार्ताका क्रममा जानीजानी गलत तथ्य पेस गरे वा झूटो बाले ज्यादै नराम्रो असर पर्छ। एक निजी संस्थाले केही वर्षअघि गरेको अध्ययनले अन्तर्वार्तामा समावेस भए पनि भिसा प्राप्त नगर्नुका विभिन्न कारणमध्ये एउटा कारण झूटा विवरण पेस गर्नु रहेको उल्लेख गरेको छ। महत्त्वपूर्ण कुरा के हो भने, यूएस प्राइभेसी एक्ट १९७४ र १९८८ अनुसार आवेदकले बोलेको तथा पेस गरेको कुनै पनि विषयमा अन्य व्यक्ति वा सर्वसाधारणलाई समेत जानकारी दिनु हुँदैन। यसरी जानकारी बाहिर ल्याउने कर्मचारीलाई आठ वर्षसम्म जेल सजाय हुन सक्छ। सबै प्रक्रिया पुगेर पनि भिसा नपाउनेहरूमध्ये केही यही वर्गभित्र पर्छन्। यसकारण राजदूतावासले आफ्नो पोल खोल्दैन भन्दै जुलुस निकाल्ने र धर्ना दिने काम गर्नुभन्दा आफूले पेस गर्ने डकुमेन्ट र अन्तर्वार्ताका क्रममा उल्लेखित सम्पूर्ण विवरण राम्रोसँग रुजू गर्नु तथा आफ्नो वास्तविकता प्रमाणसहित प्रस्तुत गर्नु राम्रो हुन्छ।

स्थान अनुकूलता

यो भिसाबाट अमेरिका जाने व्यक्तिहरू कुनै पनि राज्यमा बसोबास, व्यवसाय तथा अध्ययन गर्न सक्छन्, तसर्थ आफ्नो उद्देश्यका आधारमा उपयुक्त ठाउँ रोज्नुपर्छ। केही महिनाका लागि पैसा लिएर एक्लै अमेरिका आउने व्यक्तिका लागि न्युयोर्क, डीसी, क्यालिफोर्निया, भर्जेनियाका साथै पूर्वी सहरहरू उपयुक्त हुन्छन्। यस्ता ठाउँमा जानेबित्तिकै काम पाइए पनि बस्ने र खाने खर्चका कारण बालबच्चा हुने परिवारलाई गाह्रै हुन्छ। यहाँ कमाइको तुलनामा खर्च पनि बढी हुने भएकाले बचत कम हुन्छ। परिवारसँग जानेहरूका लागि भने टेक्सास, कोलाराडो र मेरील्यान्ड सबैभन्दा उपयुक्त मानिन्छ। कतिपय डिभी पर्नेहरू आफन्त भएका कारण लुजियाना, वायोमिङ, नेब्रास्का, एरिजोनाजस्ता आर्थिक, व्यावसायिक तथा अध्ययनका दृष्टिकोणले कठिन क्षेत्रमा पुग्छन्। यस्ता ठाउँमा काम पाउन, बचत गर्न र स्तरीय स्कुल पाउन कठिन हुन्छ। आयकर नभएकाले टेक्सास सबैभन्दा सुलभ ठाउँ बन्दैछ। यहाँ नेपालीको संख्या दसौं हजार भैसकेको छ। अत्यन्त सस्तो बजार र घरभाडाले यो ठाउँ सबैका लागि आकर्षक बन्दै गएको छ। न्युयोर्कमा एक बेडरुमका लागि प्रतिमहिना १ हजार ८ सय डलरसम्म भाडा तिर्नुपर्छ भने टेक्सासमा पाँच सयमा राम्रो कोठा पाउन सकिन्छ। अर्को, टेक्सास मृत्यदण्डका लागि विश्वको राजधानी मानिन्छ। हालसम्म चार सयभन्दा बढीलाई मृत्यदण्ड दिइसकेको टेक्सासलाई सबैभन्दा कडा कानुन भएको राज्यका रूपमा लिइन्छ। दुई-तीन लाखमा घर-जग्गा किन्न सकिने ठाउँ टेक्सासबाहेक अन्यत्र पाउन गाह्रो पर्छ। यस कारणले घर बनाउँछु वा बचत गर्छु भन्ने एवं सामाजिक सुरक्षा खोज्नेहरूका लागि पनि टेक्सास सबैभन्दा उपयक्त ठाउँ हुन्छ।

पेसा

नेपालमा पढेलेखेकाहरूका लागि पनि भाषाका कारण यही पढ्ने विद्यार्थीको तुलनामा राम्रो र स्तरीय काम पाउन कठिन हुन्छ, तर यहाँ जस्तो काम गरे पनि आफूलाई मनपर्ने वा आफ्नो आवश्यकता र दक्षताअनुसार काम गर्दा कुनै फरक पर्दैन। भनिन्छ, अमेरिकामा त्यस्तो कुनै प्राध्यापक छैन जसले युवा अवस्थामा म्याकडोनल्ड रेस्टुराँमा भाडा नमाझेको होस्। दुःखलाग्दो कुरा के हो भने डिभी भिसाबाट अमेरिका जानेहरूमा अध्ययन गर्ने उद्देश्य ज्यादै कम हुन्छ। कलेज वा युनिभर्सीटी जानेहरूका लागि म्याकडोनल्डजस्ता फास्टफुड रेस्टुराँहरू सबै भन्दा उपयुक्त हुन्छन्। यस्ता रेस्टुराँले स्कुल जानेहरूका लागि विशेष समय मिलाइदिन्छन्। ग्याँस स्टेसन (पेट्रोल पम्प) मा धेरै पैसा कमाउन सकिन्छ। अमेरिकाको प्रायः सबै चारदोबाटोमा ग्याँस स्टेसन (पेट्रोल पम्प) हुने भएकाले प्रायः सबै पेट्रोल पम्पले घाटामा तेल बेच्छन्। यसलाई ब्यालेन्स गर्न तेलका अतिरिक्त अन्य उपभोग्य वस्तुको व्यवसाय गरिन्छ। अधिकांश नेपाली युवा यसैमा भर पर्छन् तर दीर्घकालीन दृष्टिले यो राम्रो उपाय होइन। किनभने यस्तो ठाउँमा आयकरको झमेलाबाट मुक्त हुन नगदका रूपमा तलब दिई पेन्सन कट्टा गरिदैन, जसले गर्दा बुढेसकालमा पेन्सन पाइँदैन। रेस्टुराँहरूमा भाँडै माझे पनि चेकका रूपमा तलब प्राप्त हुने भएकाले ६० वर्षपछि पेन्सन आउने भएकाले बुढेसकालमा आराम हुन्छ। त्यसैगरी एक्लो व्यक्तिले पूरै पसल चलाउनुपर्ने भएकाले अमेरिकाको २५ प्रतिशत हत्या ग्यास स्टेसनमै हुन्छ। दुःखलाग्दो कुरा के छ भने डिभी भिसाबाट अमेरिका पुग्नेहरूमध्ये करिब ९९ प्रतिशत युवा पैसा कमाउनेतर्फ मात्र ध्यान दिन्छन्। जसले गर्दा दसौं वर्ष अमेरिका बस्दा पनि उनीहरूको आर्थिक अवस्थाबाहेक बौद्धिक एवं सामाजिक अवस्थामा खासै परिवर्तन आएको देखिँदैन। अध्ययनमा विविधता र सुलभता भएकाले यस्ता उमेर भएका युवाहरू पैसा कमाउनेतर्फ मात्र ध्यान नदिई अध्ययनमा समेत समय दिए उनीहरूको भविष्य अझ राम्रो हुन्छ।

पेसाको खोजी

अमेरिकाका प्राय सबै कम्पनीले आवेदन फारम तयार पारेर राखेका हुन्छन्। कम्पनीमा गएर यस्ता फारम भर्दैमा काम पाउन सकिँदैन। त्यस्ता फारम हजारौंले भर्छन्। सामान्य प्रकृतिका काम प्राप्त गर्ने सबैभन्दा भरपर्दो उपाय हो प्रत्यक्ष भेट। कम्पनीमा गै फारम भरेर हायर म्यानेजरलाई व्यक्तिगत रूपमा भेटी औपचारिक अन्तरवार्ताको समय लिएर आए काम पाउने सम्भावना बढी हुन्छ। पढेलेखेकाहरूका लागि इन्टरनेट वा व्यावसायिक दलाल पनि उपयुक्त माध्यम हुन्। अमेरिकाका कर्मचारीहरू एउटै ठाउँमा धेरै समय काम नगर्ने भएकाले आफूलाई मन परेको ठाउँमा समय-समयमा गएर ताकिता गर्नुपर्छ। विशेष प्रकृतिका कामबाहेक अन्य सबै काममा अमेरिका होस् वा क्यानाडा बिना भनसुन र चिनजान कुनै पनि प्रकारको जागिर पाउन मुस्किल हुन्छ। त्यसैले आफूले काम गर्न खोजेको ठाउँमा चिनेको मान्छे छ-छैन पत्ता लगाउनुपर्छ र उसको मद्दत लिनुपर्छ।

विविध पक्ष

जसरी भौगोलिक रूपमा अमेरिका नेपालबाट विपरीत दिशामा पर्छ त्यसैगरी सामाजिक एवं आर्थिक रूपमा पनि यो देश नेपालभन्दा उल्टो छ। नेपालमा दसैंजस्ता ठूला पर्वमा बजारभाउ अक्कासिन्छ अमेरिकामा क्रिसमसजस्ता ठूला पर्वमा बजारभाउ घट्छ। प्रायः नेपालीहरू अमेरिका जानुअघि महिनौं लगाएर गाडी चलाउन सिकेर आउँछन् जबकि अमेरिकी गाडी गेयर नभएका अटोमेटिक हुनाले तीन-चार दिनमै गाडी सिक्न सकिन्छ। युवाहरूले सबैभन्दा होस पुऱ्याउनुपर्ने कुरा हो- सेक्सुअल हेरेस्मेन्ट। यसमा फस्नेहरूमध्ये धेरै विदेशी हुन्छन्। आफूलाई कुनै केटीसँग बाहिर घुम्न जान वा मित्रता गाँस्न मन लागे सबैभन्दा पहिले उसको उमेर थाहा पाउनुपर्छ। आफूलाई मन परेकी केटीलाई परीचय दिनुअघि उनको उमेर सोधेर यदी उनी १८ वर्षभन्दा बढी भए मात्र आफ्नो प्रस्ताव राख्नुपर्छ। १८ वर्ष भन्दा कम उमेरकी केटीसँग सार्वजनिक स्थानमा घुम्न गए, छोए वा जिस्क्याए पन्ध्र-बीस वर्षसम्म जेल सजाय हुन सक्छ। त्यस्तै, यस्ता नाबालकसँग शारीरिक सम्बन्ध राखे जबरजस्ती करणीअन्तरर्गत मृत्यु दण्डसम्म हुनसक्छ। धेरै अमेरिकी सहरमा जाँड-रक्सी बिक्री गर्न निषेध छ, जसलाई ड्राइ एरिया भनिन्छ। साना छोराछोरीसँग अमेरिका आउनेले यस्ता ड्राइ एरियामा बसे आफ्ना छोराछोरीलाई कुलतबाट टाढा राख्न सकिन्छ।

त्यसैगरी बैंक ऋण र क्रेडिटकार्डबिना अमेरिकी जीवन सम्भव हुँदैन। नुन-चामलदेखि गाडी, घर सबै क्रेडिडटकार्डबाटै किनिने भएकाले क्रेडिट हिस्ट्री (बैंकको ऋणप्रतिको विश्वसनियता) कायम राख्नु अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ। यहाँको समाजमा जति धेरै ऋण छ उक्त व्यक्तिलाई त्यति नै विश्वसनीय मानिन्छ। यस्ता ऋणीहरूले घरायसी सामान, गाडी, घरजग्गादेखि लिएर बिमाको प्रिमियमसमेत सस्तोमा खरिद गर्न सक्छन्। सामान्य उपभोगका लागि बैंकबाट लिएको ऋण नतिर्दा बैंकले त्यस्ता ग्राहकको नाम कालो सूचीमा राख्नेबाहेक ऋण असुल गर्न अन्य कुनै कारबाही नगर्ने हुनाले यहाँका ३५ प्रतिशत ऋणीले ऋण तिर्दैनन्। अर्कातर्फ, बैंकले पनि बिना मन्जुरी टेलीफोन र इमेल गरेको भरमा घरमै चेक पठाई ऋण दिने, ऋण लिएको, स्वीकार गरेको वा ऋण उपभोग गरेको प्रमाण उपलब्ध नहुने भएकाले आफ्नो नाममा अरूले ऋण लिएर ठगी गर्ने काम बढ्दैछ। यसलाई आईडेन्टिटी थेप्ट भनिन्छ। यसमा फसे आफ्नो जिम्मेवारी नहुने भए पनि धेरै झन्झट बेहोर्नुपर्छ। यस्ता आईडेन्टिटी थेप्टमा नयाँ आगन्तुकहरू बढी फस्छन्।

(प्रकाश पौड्याल, क्यानाडाको टेक्सासस्थित उद्योग मन्त्रालय, एडमन्टनको सहयोगमा)

राजीवले जिते दर्शकको मन

मुम्बई- विभिन्न हिन्दी च्यानलबाट प्रस्तुत भएका रियालिटी सोहरूमा सहभागी भएर लाखौं संगीतप्रेमी श्रोताको मन जित्न सफल गायक राजीव थापाले गत बुधबार दादर पश्चिममा आयोजित तीजको कोसेली कार्यक्रममा पहिलो पटक प्रत्यक्ष रूपमा प्रवासी नेपालीहरूसमक्ष प्रस्तुत भए। कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि राजीवले हिउँचुलीमा घाम लाग्यो घमाइलो, सम्झना-बिर्सना सललल..., रातो रानी फूलेझैं साँझमा, जसो गर जे भन यो मन त मेरो नेपाली हो आदि चर्चित गीत प्रस्तुत गरेर दर्शकहरूलाई पर्याप्त मनोरञ्जन प्रदान गरे।

संयुक्त नेपाली महासंघ मुम्बईद्वारा तीजका अवसरमा आयोजित उक्त कार्यक्रममा राजकुमार यादव, संजय सोनी, बन्धुराज खनाल, संगीता पाटिल, रमेश राणे आदि गायक-गायिकाले विभिन्न गीत प्रस्तुत गरेका थिए भने हरिश इन्टरटेनमेन्ट ग्रुपका कलाकारहरूले विभिन्न तीज, लोक तथा चलचित्रका गीतहरूमा नृत्य प्रस्तुत गरेका थिए। कार्यक्रममा सिउडी, बडाला र तुंगा गाउँका नेपाली महिलाहरूले प्रत्यक्ष रूपमा तीजगीत प्रस्तुत गरी छमछमी नाचे।

–वीरेन्द्र पौडेल

स्टार भ्वाइस अफ हङकङमा कमल राई

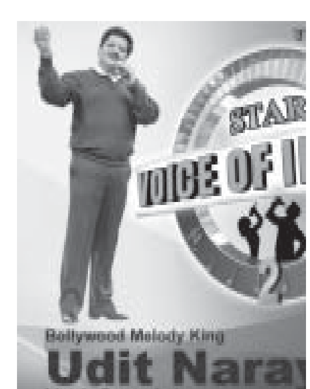

स्टार भ्वाइस अफ हङकङका लागि १ सय २० जना प्रतिगोगीले सहभागिता जनाएकोमा अन्तिम तीन प्रतिस्पर्धीका रूपमा नेपाली कमल राईलगायत भारतीय सोहिनी पौल तथा निरञ्जन चौधरी छनौटमा परेका छन्। स्टार टेलिभिजनमा प्रसारण भैरहेको सांगीतिक प्रतियोगिता स्टार भ्वाइस अफ इन्डियाका लागि भारतलगायत विभिन्न मुलुकबाट प्रतियोगी छनौट गर्ने क्रममा हङकङमा समेत कार्यक्रम गरिएको हो।

आउँदो सोमबार साँझ हुङ होमको जकी क्लब अडिटोरियममा अन्तिम तीन प्रतियोगीले 'स्टार भ्वाइस अफ हङकङ' का लागि प्रतिस्पर्धा गर्नेछन्। प्रसिद्ध गायक उदितनारायण झाको समेत प्रस्तुति रहने उक्त कार्यक्रममा घोषित हुने 'स्टार भ्वाइस अफ हङकङ' ले स्टार भ्वाइस अफ इन्डियामा सहभागिता जनाउनेछन्। हङकङ प्रतिस्पर्धाका निर्णायक राजकुमार चौधरी र जयराम आर परमेश्वरम्मध्ये चौधरी भारतमा संगीत शिक्षा लिएका नेपाली हुन्। कमल राई र उदितनारायणको प्रस्तुति हेर्न उत्सुक देखिएका नेपालीहरू टिकटदर भने अत्यन्तै महँगो भएकोमा खिन्न छन्। यो कार्यक्रमको टिकटदर हङकङ डलर ४ सय ८० देखि २ हजारसम्म छ।

–निर्मल श्रेष्ठ, हङकङ

क्यारियर सुदृढ गर्ने उपाय

सुखी जीवन बिताउने बाटोमा क्यारियरले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्छ। त्यसैले यसका लागि केही कुरामा विशेष ध्यान पुऱ्याउनु आवश्यक छ।

राम्रो बायोडाटाको तयारी

रोजगारीको खोजी आरम्भ गर्ने क्रममा सबैभन्दा पहिलो कार्य हो प्रभावशाली एवं सारगर्भित बायोडाटा तयार गर्नुजसलाई पढेर आफ्नो प्रतिभा एवं अपेक्षित आवश्यकताहरू एकै नजरमा बुझ्न सकियोस्। बायोडाटा पढेर सम्बन्धित व्यक्तिले आफ्ना लागि उक्त पद सही छ-छैन अर्थात् तपाईं उक्त पदका लागि सही उमेदवार हो-होइन बुझ्न सकोस्।

राजनीतिबाट टाढा रहने प्रयत्न

प्रायः हरेक कार्यालयमा राजनीति हुन्छ। कहिले कामलाई लिएर त कहिले पदोन्नतिलाई लिएर। सकेसम्म आफ्नो कामसित मात्र सरोकार भएका कुरामा संलग्न हुने प्रयत्न गर्नुपर्छ। व्यर्थका क्रियाकलापमा समय बर्बाद गर्नु उचित हुँदैन। कहिलेकाहीँ स-साना कुराले ठूल्ठूला समस्या जन्माउँछ, अतः ती कुराबाट टाढा रहनु बुद्धिमानी हुन्छ।

सहयोगको भावना

जुन ठाउँ तथा वातावरणमा अधिकतम समय बिताउनुपर्ने हुन्छ, सकेसम्म त्यहाँको वातावरण सहज एवं सौहार्द्रपूर्ण होस् भन्ने कुरामा प्रयत्नशील हुनुपर्छ। यदि अरूको समस्या समाधानको उपाय निकाल्न सहयोग गरियो, तिनका काममा सहकार्य गरियो भने अवश्य पनि आफ्नो हितअनुरूपको वातावरण सिर्जना हुन्छ।

मेहनतको फल अवश्य प्राप्त हुन्छ

परिश्रम गर्ने व्यक्तिले आफ्नो छुट्टै स्थान बनाउँछ, ढिलै किन नहोस् तर उसले मेहनतको प्रतिफल प्राप्त गरेरै छाड्छ। आफ्नो काममा बहाना खोज्ने प्रयास गर्नुहुँदैन। यो मेहनत गर्ने व्यक्तिको परिचय होइन। निरन्तरता र आत्मविश्वासका साथ मेहनत गरे अवश्य फल प्राप्त हुन्छ।

अपडेट रहनुपर्छ

समयसँगै अघि बढ्नुपर्छ। सफलताको बाटोमा यो मूलमन्त्र पनि हो। जुन क्षेत्रमा क्रियाशील हुनुहुन्छ त्यसका बारेमा पूरा ज्ञान आवश्यक छ। यसका साथै उक्त क्षेत्रमा भएका पछिल्ला प्रगति र उपलब्धिहरूका बारेमा जानकारी हुनु पनि उत्तिकै आवश्यक छ। ज्ञानको भण्डार जति बढ्यो त्यति राम्रो हुन्छ।

चुनौतीबाट हड्बडाउनु हुँदैन

क्षेत्र चाहे जुनसुकै होस्, चुनौतीबाट हड्बडाउनुहुँदैन। हरेक चुनौतीले क्यारियरको बाटो सुदृढ बनाउँछ, किनकि तिनको सामना गरेर नै अघि बढ्ने मार्ग प्रशस्त हुन्छ। चुनौतीबाटै व्यक्तिले के बुझ्छ भने जबसम्म लडिँदैन राम्रोसँग हिँड्न जानिँदैन। जब लडिन्छ तबबाट प्रयास प्रारम्भ हुन्छ।

आफ्ना लागि पनि स्पेस राख्नुपर्छ

नोकरीमा मेहनत गर्नु जरुरी छ तर आफ्ना आवश्यकताहरूलाई पनि प्राथमिकता दिनुपर्छ। नोकरी र खुसीबीच गहिरो नाता हुन्छ। मानिसको आशावादिता र व्यक्तिगत सम्बन्धमा पनि बेग्लै प्रकारको सामञ्जस्य हुन्छ। यदि नोकरी राम्रो छ, त्यसबाट सन्तुष्टि प्राप्त भएको छ भने त्यसको सकारात्मक प्रभाव अन्य सम्बन्धमा पनि पर्छ। आफ्नो परिवार एवं मित्रजनका लागि पनि समय निकाल्ने प्रयत्न गर्नुपर्छ। आफ्नो व्यावसायिक जीवनलाई आफ्नो व्यक्तिगत जीवनमाथि हावी हुन दिनुहुँदैन। यसो नभए व्यक्ति न व्यक्तिगत न त व्यवसायिक जीवनमा सुखी, सन्तुष्ट र सफल रहन सक्छ।

– रोजिन शाक्य

के हो क्यारियर योजना?

कुनै काम थाल्नुअघि अध्ययनका लागि कुनै विषय चयन गर्नु अघि वा क्याम्पसमा भर्ना हुनुअघि सोच, विचार र आवश्यकता हेरी पाइला चाल्नुपर्छ। क्यारियर केवल जीविकोपार्जनको विषय मात्र नभएकाले क्यारियरप्रतिको संकीर्ण भावनाले हाम्रो सोचाइ पनि संकीर्ण हुनपुग्छ।

क्यारियर व्यक्तिसापेक्ष विषय मात्र होइन, यो व्यक्तिको विचार, पारिवारिक पृष्ठभूमि, घरपरिपरिको सामाजिक परिवेशले पनि ठूलो भूमिका खेलेको हुन्छ भन्ने बुझ्नुपर्छ। क्यारियर बाल्यावस्थाबाट सुरु भएर पचपन्नसम्म पुग्छ। यसैले यो विषय ज्यादै प्रासंगिक पनि छ। जीवन जीविका र जीवनको उद्देश्य निर्धारित गर्ने क्यारियर निर्माणका लागि थुप्रै आयामले भूमिका खेलेको हुन्छ।

क्यारियर छनौट गर्नु भनेको कामको छनौट गर्नु र जीवनको भविष्य तथा उद्देश्य छनौट गर्नु पनि हो। काम छनौट गर्दा कामको प्रकृति कस्तो छ ? शारीरिक श्रमयुक्त, मानसिक श्रमयुक्त, सिर्जनात्मक वा कलाकौशल आदिमध्ये केमा अधारित छ ? यसको प्रकृति छुट्याएर नै अघि बढ्नुपर्छ। यसका साथै काम आफ्नो स्वभावअनुकूल मन पर्ने-नपर्ने के छ ? हेर्नुपर्छ। बाध्यताले गरिएको काम केही दिनसम्म चले पनि त्यो दीर्घकालसम्म टिक्न गाऱ्हो हुन्छ।

क्यारियरको क्षेत्रमा प्रवेश गरिसकेपछि कामको जिम्मेवारी, पदीय अधिकार र स्रोत-साधनका बारेमा पनि विचार गर्नुपर्छ। सामाजिक प्रतिष्ठा, कामको चुनौती जीविकोपार्जनको सुनिश्चितता कति छ ? परिवार धान्नुका साथै आर्थिक उपलब्धि, धन र समयको बचत कति हुन्छ भने विचार गर्नुपर्छ। वृद्धावस्थाका लागि के व्यवस्था छ भन्ने पनि विचार गर्नुपर्छ। यसैले कुनै पनि काममा हात हाल्नु वा पाइला चाल्नुभन्दा पहिले धेरै सोच-विचार गरेर हात हाल्नु वा पाइला चाल्नु बेस हुन्छ।

तनावबाट मुक्ति कसरी पाउने

भागदौडले भरिएको आजको आधुनिक युगमा तनाव एउटा आम समस्या बन्न पुगेको छ। काम गर्दा अथवा कार्यस्थलमा व्यवसायसँग सम्बन्धित तनावको सामना जोसुकैले गरेका हुन्छन्। तनाव एउटा यस्तो समस्या हो, यो समस्याबाट पीडित व्यक्तिले कामको सिलसिलामा सानोतिनो गल्ती गरेकै हुन्छ। यस्तो गल्तीको कारण आलोचना पनि खपेकै हुन्छ, वा कार्यस्थलमा तनाव सहनुपर्छ। परिणामतः तनाव झन् बढ्छ।

जब कुनै मानिस काम वा रोजगारी थाल्छ त्यतिबेला कुनै पनि समय उसलाई तनावले घेर्न सक्छ। तनावकै कारण उसले आफूलाई प्रिय लाग्ने वस्तुको त्याग पनि गरिदिन सक्छ। कार्यस्थलसँग जोडिएको तनावबाट मुक्ति पाउन थुप्रै अनुसन्धान नभएका पनि होइनन्, तर ती सबै व्यवहारमा लागू गर्न कठिन छ। यहाँ केही त्यस्तै उपायहरू टिप्सका रूपमा उल्लेख गरिएका छन् जसलाई व्यवहारमा लागू गरेर विशेष फाइदा लिन सकिन्छ।

काम सुनियोजित रूपमा गर्नुपर्छ

आफूले गर्ने कामहरूको सूची पहिल्यै तयार गर्नु बेस हुन्छ। यसले कम समयमा धेरै काम गर्न मद्दत मिल्छ र काम सम्पन्न गर्न तथा राम्रो फल प्राप्त गर्न पनि सघाउ पुग्छ। यस पद्धतिले कार्यस्थलमा व्यवसायीलाई तनावबाट पनि बचाउँछ। समयलाई कामअनुसार विभाजन गरेर काम गर्नुपर्छ। पर्याप्त समय दिएर काम गर्नुपर्छ।

समस्यामा छलफल गर्नुपर्छ

यदि कामको सिलसिलामा आफूबाट निरूपण हुन नसक्ने समस्याहरू आइपर्छन् भने यस्तो समस्यालाई केवल आफूसम्म मात्र सीमित नराखी सहकर्मीहरूका माझ लगेर छलफल गरी त्यसको हल गर्नुपर्छ।

कामलाई निजी जीवनबाट टाढै राख्नुपर्छ

यदि अफिसको कामलाई घरमा पनि लिएर आउनुभयो भने तनाव अझ बढ्ने निश्चित छ। यो समस्याको अप्ठ्यारोमा परिवार पनि पर्नसक्छ। यसैले अफिसको काम घरमा ल्याएर गर्ने वा बाटाघाटोमै सम्हाल्ने काम गर्नु हुँदैन। अफिस र घरको बीचमा रहेको सीमा उल्लंघन गर्नु उचित हुँदैन।

मतभेद हटाउनुपर्छ

भिन्न विचार, भिन्न आवश्यकता र अपेक्षाका कारण साथीहरूबीच मतभिन्नता उत्पन्न हुनु स्वाभाविक हुन्छ। यसले नचाहिँदो तनाव पनि उत्पन्न गरिदिन सक्छ। यसैले आफ्नो कार्य सफलतापूर्वक गर्नका लागि व्यक्तिगत मतभेद र स्वार्थहरूलाई त्यागेर अफिसको काममा आपसी सौहार्दता बढाई काम गर्नु नै श्रेयस्कर हुन्छ।

स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुहोस्

स्वास्थ्य नै सबैभन्दा ठूलो धन हो भने उक्ति छ। यदि व्यक्ति बिमारी छ भने उसले कुनै पनि काम गर्न सक्दैन। अस्वस्थ वा बिमार व्यक्तिले के नै गर्न सक्छ ? त्यसैले व्यक्ति खेतमा काम गर्ने होस् वा अफिसमा ऊ स्वस्थ हुनु आवश्यक हुन्छ। स्वस्थ्य व्यक्तिले नै काम राम्रोसँग गरी राम्रो आय आर्जन गर्न सक्छ। स्वस्थ्य व्यक्तिनै तनावमुक्त र प्रसन्नचित्त हुन्छ। तनावग्रस्त व्यक्तिमा जतिसुकै योग्यता र क्षमता भए पनि त्यो व्यक्ति धेरै माथिसम्म पुग्न सक्दैन, पछि नै परिरहन्छ। अर्कातिर वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिले त अनिवार्य रूपमा स्वस्थ्य रहेको प्रमाणपत्र नै लिनुपर्छ। त्यसैले आफ्नो स्वास्थ्य सुचारु राख्न उचित ताजा खानपान, पिउने पानी आदिमा विशेष ध्यान दिनुका साथै दुर्घटना, घाइते हुने कारण र घटनाबाट बच्नुपर्छ।

–भोला

प्राईभेट Test/SLC
०६५ मा अन्तिम भर्ना खुल्यो तु. सम्पर्क राख्नुहोला
विगतका वर्षहरूमा उत्कृष्ठ नतिजा ल्याउन सफल तथा जि.शि.का. बाट मान्यता प्राप्त
कक्षा ८ पास गरि ९, १० फेल वा पास भएका उमेर नाघि ईच्छा भएका वा विविध कारणले विद्यालय जान नसकेका र यो वर्षमा रजिष्ट्रेशन नभरेका बिद्यार्थीहरूले मात्र सम्पर्क राख्नुहोला।
साथै Hibrew (इजरायली), जापानीज अंग्रेजी, Spanish भाषाका कक्षाहरू पनि धमाधम भईरहेका छन्।
Note: ईजरायल जानेहरूका लागी सम्पूर्ण तालिमका साथै जानको लागि आवश्यक जानकारी दिने भएकोले तु. सम्पर्क गर्नुहोला।
डिप्लोम्याटिक
कुमारीपाटी, ललितपुर
5549139, 98510 21665
ओरियन
सामाखुशी, काठमाण्डौ
2160822/98510 21071

अन्तिम भर्ना – पालो तपाईंको
प्राईभेट SLC-065
एस.एल.सी. ट्यूशन तथा कोचिङ कक्षाहरू
➤ Test/ SLC र कक्षा ९ फेल भएका
➤ कक्षा ८ पास गरि बिचमा पढाई छुटेका
➤ विविध समस्याले विद्यालय जान नसकेका हरूका लागि...
छोटो समयमै शुद्ध अंग्रेजी भाषा बोल्न र लेख्न।
पिस भिजन
01-6913286
सोह्रखुट्टे, ठमेल
समर्पण एकेडेमी
5547574
लगनखेल, ललितपुर

Learn to Speak
English
20% for all of you
* 2 & 3 Months Packages
Hebrew (इजरायली)
Japanese (जापानी)
Korean/Chinese/French/Spanish/German/IELTS/Job /Visa/Interview Pre.
* 1 Months Special/Speaking Class
* Audio/Visual in American & British Tone
* Situational Conversation and Practices
* विदेश जाने, जान्दै नजान्नेलाई विशेष कक्षा
OASIS
Language Centre
Galkopakha Thamel & Kalimati Chock
4359170, 2024700

गहुँ खेतीका लागि जीरो टिल प्रविधि

शिव मुखिया

काठमाडौं- गहुँ रोप्ने समय नजिकिँदैछ । किसानहरू छोटो समय र कम श्रममै गहुँको उत्पादन बढाउने ध्यानमा लागेका हुन सक्छन् । त्यसका लगि जीरो टिल प्रविधि उपयोगी हुनसक्छ । जीरो टिल अपनाउँदा गहुँको उत्पादनमा ३० देखि ४० प्रतिशतसम्म वृद्धि हुने सम्बन्धित विज्ञहरू बताउँछन् । नेपाल, भारत, बंगलादेश र पाकिस्तानले संयुक्त रूपमा जीरो टिलको अवधारणा विकसित गरेका हुन् । हाल भारत र पाकिस्तानको ४० लाख हेक्टर जमिनमा जीरो टिल प्रविधिअनुरूप खेती गरिन्छ ।

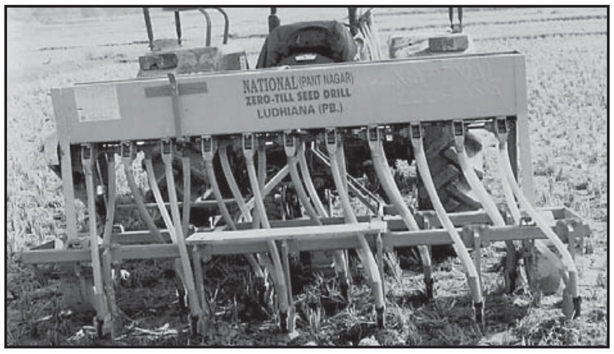

जीरो टिललाई नेपालीमा शून्य जोताइ एवं स्रोत संरक्षण प्रविधि भनिन्छ । नेपालको भैरहवा, रूपन्देही, बारा, पर्सा, रौतहट, सुनसरी आदि जिल्लामा परीक्षणका रूपमा जीरो टिल प्रविधि अपनाइएको छ । जीरो टिल प्रविधिअन्तर्गत धानबाली उठाइसकेपछि बारी खनजोत नगरी गहुँको बीउ र मल छरिन्छ । धानबाली लगाइएको बारीमा धान काटिसकेपछि खनजोत नगरी ट्र्याक्टरको पछाडि जडान गरिएको सिड ड्रिलबाट मल र बीउ छरिन्छ । यसरी धानबाली उठाएलगत्तै नजोतिएको बारीमा सिड ड्रिलबार मल छरेर बीउ लगाउने प्रविधि नै जीरो टिल प्रविधि हो ।

चारपाङ्ग्रे ट्र्याक्टरको पछाडि सिड ड्रिल जडान गरिएको हुन्छ । त्यही सिड ड्रिलबाट मल र बीउ छरिन्छ । यो प्रविधि अपनाउँदा श्रम, समय र पानीको बचत हुन्छ । जीरो टिल प्रविधि अपनाउनुको फाइदा उचित समय गहुँको बीउ लगाउन सक्नु पनि हो । खनजोत गर्नु नपर्ने भएकाले मंसिरको पहिलो हप्तामै बीउ छर्न सम्भव हुन्छ । मंसिरको तेस्रो सातापछि छरेको बीउको उत्पादन क्रमशः घट्दै जान्छ । नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क) का प्रवक्ता भोलामानसिंह बस्नेत भन्छन्- 'त्यसैले जीरो टिल प्रविधि अपनाउँदा उचित समयमै बीउ छरेर उत्पादन वृद्धि गर्न सकिन्छ । जीरो टिलअन्तर्गत खनजोत गरिरहनु नपर्ने भएकाले धेरै पानी पनि आवश्यक हुँदैन ।

नयाँ नेपालमा एम कमर्सको भूमिका

नेपालको सन्दर्भमा एम कमर्सका सम्बन्धमा धेरैलाई थाहा नहुन सक्छ । मोबाइलबाट हुने कुनै पनि संकेत, एसएमएस, ब्यालेन्स ट्रान्सफर, अनलाइन मोबाइल बैंकिङ वा मोबाइलको प्रयोगबाट गरिने कुनै पनि व्यापार-व्यवसायलाई एम कमर्स भनिन्छ । समुन्नत मुलुकहरूमा यो मानव जीवनको एक अभिन्न अंगका रूपमा परिचित भैसकेको छ । हाम्रो जस्तो विकासोन्मुख राष्ट्रले पनि यसबाट फाइदा लिन सक्छ । अपर्झट घट्न जाने कुनै पनि दैबी प्रकोपको तुरुन्त User Tracking का आधारमा जानकारी गराउनेदेखि लिएर विद्यावारिधिसम्म गर्न सकिने सुविधा एम कमर्सका पाटाहरू हुन् । जस्तै– कुनै पर्यटक प्रवेश गर्नेबित्तिकै उसलाई एउटा पर्सनल मोबाइल नम्बर उपलब्ध गराई उसले यहाँ बसोबास गरुन्जेल प्रयोग गर्न दिइएको खण्डमा Tracking का आधारमा उसलाई तुरुन्त खोज्न वा चाहिएको बखत तुरुन्त पत्ता लगाउन सकिन्छ ।

हाम्रो जस्तो भू-परिवेष्टित राष्ट्रमा एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा पुग्न कठिन हुने गरेको छ । जस्तै– Bank Balance थाहा पाउन, साधारण Message दिन आदि कामका लागि पनि हिंडेर नै पुग्नुपर्ने बाध्यताहरू हाम्रा सामु छन्, त्यसको निराकरणका लागि पनि एम कमर्स अपरिहार्य छ ।

वास्तवमा हाम्रो बानी सरकारले गरिदिन्छ वा गरेन भन्नेतिर मात्र केन्द्रित रहेको पाइन्छ, तर हामीले पनि केही गर्नुपर्छ वा राष्ट्रनिर्माणमा हाम्रो भूमिका के हुन सक्छ भन्ने कुरा यदि सोच्ने हो भने नयाँ कामको थालनी आफैंबाट हुनु आवश्यक छ । धेरैजसो प्राइभेट बैंकले आफ्नो सुविधामा मोबाइल बैंकिङ सेवा प्रदान गर्दै आएका छन् । वास्तवमा यस्तो सुविधा सहरमा मात्र केन्द्रित छन् भने सरकारी बैंकहरूले पनि उपलब्ध गराई ग्रामीण भेगसम्म पहुँच पुर्‍याउन सके यसबाट सबैले सुविधा पाउन सक्ने अवस्था सिर्जना हुन सक्थ्यो ।

एम कमर्सको प्रयोगले यसको विकासको चिनारी गराउँदै जानेभन्दा अरू कुनै बाटो हामीसामु छैनन्, किनकि यसलाई हामीले प्रयोग गरिरहे पनि यसका बारेमा न त धेरैलाई जानकारी नै छ, न त कुनै विद्यालय वा विश्वविद्यालयमा नै यससम्बन्धी जानकारी दिइन्छ । मोबाइल मर्मतसम्बन्धी तालिम दिने संस्थादेखि लिएर व्यवसायीहरूले यसको मापदण्ड बुझेर काम गर्नुपर्ने र अपरेटरहरूले पनि प्रतिस्पर्धाको नाममा नाफामुखी मात्र नभै आफ्नो सेवालाई भरपर्दो, उत्तरदायी र सेवाग्रही बनाएर कार्य गर्नुपर्ने आजको टड्कारो आवश्यकता हो । यदि एम कमर्सको मापदण्डलाई अनुसरण नगर्ने हो भने मोबाइल सेवा फाइदाभन्दा हानिकारक बन्दै जानेछ ।

ई-कमर्स र एम कमर्स एक सिक्काका दुई पाटा हुन्, यी दुवैको दिगो विकास, लगानी एवं कार्यान्वयनका लागि साइवर कानुनको पालनाहुनु आवश्यक हुन्छ । त्यसैले सरकारले पनि साइवर कानुनअन्तर्गत एम कमर्सलाई पनि समेट्न सक्नुपर्छ अन्यथा साइवर कानुनलाई पूरा मान्न सकिनेछैन ।

–अम्बिकाप्रसाद ढकाल

कृषि वैज्ञानिकहरूको सम्मेलन

सोसाइटी अफ एग्रिकल्चर साइन्टिसको तेस्रो सम्मेलनमा १ सय ६२ जना कृषिक्षेत्रमा कार्यरत वैज्ञानिकको सहभागिता थियो । नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क)को खुमलटारस्थित भवनमा सम्पन्न उक्त सम्मेलनमा सयभन्दा बढी कार्यपत्र प्रस्तुत गरिएको थियो । उक्त अवसरमा कृषि विज्ञानमा आधारित 'कृषि ज्ञानमाला' शीर्षक पुस्तक पनि लोकार्पण गरियो । सम्मेलनमा कृषि वैज्ञानिकहरूले कृषि अनुसन्धानसम्बन्धी अपनाउनुपर्ने राणनीतिका सम्बन्धमा छलफल गरेको नार्कका प्रवक्ता भोलामानसिंह बस्नेतले बताए । यसबीच सोसाइटी अफ एग्रिकल्चर साइन्टिसको कार्यसमितिका लागि निर्वाचन सम्पन्न भएको छ, जसअनुसार डा. हीराकाजी मानन्धर अध्यक्षमा, डा. जगतदेवी रञ्जित उपाध्यक्षमा, डा. टेकबहादुर महासचिवमा, भोजराज जोशी, तुलसीप्रसाद पौड्याल एवं सूर्यनारायण शाह सचिवमा तथा केशवप्रसाद कोषाध्यक्षमा निर्वाचित भए ।

कफी छोडाउने पल्पर

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद 'नार्क' ले हालै कफी छोडाउने आधुनिक पल्परको विकास गरेको छ । हात, खुट्टा एवं विद्युतीय माध्यमबाट चलाउन सकिने तीन प्रकारका पल्पर परम्परागतभन्दा बढी क्षमताका र सुविधायुक्त छन् । हाल विकसित एइडी रोलर कफी पल्पर, एइडी साइकल पल्पर तथा एइडी इलेक्ट्रिक पल्परले प्रतिघन्टा ६० किलोदेखि १ सय ५० किलोसम्म कफी छोडाउन सक्छ ।

एइडी रोलर कफी पल्पर हातको माध्यमबाट चलाउन सकिन्छ । यो पल्परले प्रतिघन्टा ६० किलो कफीको गुदी र बोक्रा छोडाउँछ । यसबाट कफी छोडाउँदा कम टुक्रिने, गुदी र बोक्रा राम्रोसँग छुट्टिने भएकाले किसानका लागि उपयोगी हुन्छ । २५ किलो तौलको यो पल्परको मूल्य ७ हजार ५ सय पर्छ । धेरै किसानले यो पल्पर रुचाएको पाइन्छ ।

एइडी साइकल पल्परमा दुईवटा रोलर जडान गरिएको हुन्छ । यसलाई साइकलको झैं पाउदानी चलाएर कफी छोडाउन सकिन्छ । पल्पर अपरेटरको साइज र सविधाअनुसार सिटको उचाइ र दूरी थपघट गर्न सकिन्छ । यो पल्परले प्रतिघन्टा १ सयदेखि १ सय ३० किलोग्रामसम्म कफी छोडाउन सक्छ । ५० किलोग्राम तौलको यो पल्परको मूल्य १७ हजार रुपैयाँ छ ।

एइडी इलेक्ट्रिकल पल्पर हालसम्म प्रचलित पल्परमध्ये सबैभन्दा बढी क्षमताको र सुविधायुक्त पल्पर हो । यसको फ्रेममा मोटर जडान गरिएको हुन्छ । यो पल्परले प्रतिघन्टा १ सय ५० किलोग्राम कफी छोडाउन सक्छ । विद्युतीय माध्यमबाट कफी छोडाउने हुँदा यसबाट धेरै श्रमशक्ति वचत हुन्छ ।

नार्क अन्तर्गत कृषि इन्जिनियरिङ महाशाखाका वरिष्ठ वैज्ञानिक श्रीमद श्रेष्ठको नेतृत्वमा रविजि राशैली तथा शैलेन्द्र खत्रीको समूहले एक वर्षको मेहनतपछि यी पल्परको विकास गरेको हो । कम परिमाण कफी उत्पादन हुने नेपालमा प्रशोधनका लागि ठूला कारखानाहरू बनेका छैनन् । त्यसैले समूहगत रूपमा चलाउन मिल्ने पल्परहरू किसानका लागि उपयोगी हुने वैज्ञानिक श्रेष्ठ बताउँछन् । सन् २००२ मा इन्डोनेसियाको म्युजियमबाट झिकाइएको काठको परम्परागत पल्परकै विकसित रूपमा हालका पल्परहरू बनाइएको हो ।

–शिव मुखिया

विज्ञान समाचार

हेपाटाइटिस बी रोगीलाई राहत

हेपाटाइटिस बीका बिरामीका लागि राहतको खबर छ । भर्खरै नयाँ औषधी पत्ता लागेको छ । अन्य उपचारभन्दा यो असरदार रहेको बताइएको छ । यसले मर्नेको संख्या कम हुनेछ । विश्व स्वास्थ्य संगठनका अनुसार बर्सेनि विश्वमा करिब ३ करोड मानिस हेपाटाइटिस बीबाट प्रभावित हुन्छन् ।

यस्तो हुनुपर्छ आधुनिक डिजिटल रुम

डिजिटल प्रविधि सस्तो र दैनिक जीवनका लागि अभिन्न अङ्ग बन्दै गएकाले यस्ता प्रविधिबाट मनग्गे फाइदा र सुविधा लिन मानिसहरू डिजिटल रुमको परिकल्पना गर्न थालेका छन् । डिजिटल प्रविधिको विकास र उत्पादन गर्ने कम्पनीहरूले डिजिटल रुमका लागि सुहाउँदो प्राविधिक उपकरणहरूको बिक्री सुरु गरेका छन् । डिजिटल रुमका लागि सिफारिस गरिएका उपकरणहरूले केवल मानिसको कोठालाई मात्र सुविधायुक्त बनाउनेछैन, कोठाको उपयुक्त व्यवस्थापन, सजावट र सुन्दरता बढाउनसमेत मद्दत पुग्ने विश्वास गरिएको छ । डिजिटल रुमका लागि सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा नेटवर्क कन्ट्रोल प्यानल र टेलिभिजनको प्रसारण पनि हो । कोठामा राखिएका उपकरणहरूको मद्दतबाट चाहिएको टेलिभिजन कार्यक्रमहरू हेर्न, संगीत सुन्न, कम्प्युटर इन्टरनेटवर्क सम्पर्क गर्नेलगायतका सुविधा चाहिएको बेला, चाहिएको ठाउँबाट पाउन सकिनेछ ।

होम सर्भर

एउटा सानो बक्सबाट हजारौं हजार गिगाबाइट्स डाटाहरूको हस्तारण र संग्रह गर्न सक्ने क्षमता भएको टेराबाइट्स होम सर्भर अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण उपकरण हो । होम सर्भरले आफूलाई मन पर्ने चलचित्र, भिडियो क्लिप, साङ्गीतिक एल्बमजस्ता मनोरञ्जन सामग्रीहरूका अतिरिक्त इन्टरनेट तथा इन्टरनेट-टेलिभिजनबाट डाउनलोड गरिएका कम्प्युटर डाटाहरू संग्रह र प्रयोग गर्न सकिन्छ । यो उपकरणले टेलिभिजन र इन्टरनेट सामग्रीहरू एकैसाथ हेर्न र डाउनलोड गर्न सकिन्छ । यसलाई टेलिभिजन, इन्टरनेट र कम्प्युटर नेटवर्क-सर्भरसँग जोडिएको र सबै काम एकसाथ गर्ने मेसिनले सम्भव एवं सुविधायुक्त बनाइदिएको छ ।

सिमिलिज कनेक्सन

नेटवर्क सुविधाको सबैभन्दा नराम्रो पक्ष के हो भने हजारौंहजारको संख्यामा रहेका कम्प्युटर तथा टेलिभिजनमा बेतार सम्पर्क सुविधा प्रदान गरी पठाइने कम्प्युटर डाटा तथा भिजुअल दृश्यहरू गुणस्तरीय छैन । डिजिटल लिभिङ एलायन्स नामक कम्पनीले बेतार सुविधा र सामग्रीहरूलाई समेत त्रुटिरहित बनाई डिजिटल रुमका उपभोक्तालाई सेवा प्रदान गर्ने दाबी गरेको छ । डिजिटल लिभिङ एलायन्स कम्पनीले सोनी, नोकिया र जेभिसी इलेक्ट्रोनिक कम्पनीबाट उत्पादित विभिन्न उपकरणको प्रयोग गरी यो सुविधा उपलब्ध गराउने जानकारी गराएको छ । यी उपकरणको माध्यमबाट आधिकारिक टेलिभिजन प्रसारण सेवाका साथै इन्टरनेट सेवाका सामग्रीहरू डाउनलोड गर्न र हेर्न सकिन्छ । यस्तै डिजिटल लिभिङ एलायन्स कम्पनीको सुविधा लिने उपभोक्ताहरूका बीचमा पनि डाटाहरू आदानप्रदान गर्न र सीधा सम्पर्क कायम गर्न सकिनेछ ।

टेलिभिजन

सानडिक्स नामक कम्पनीले घर र कोठावरिपरि घुम्ने टेलिभिजन डिजिटल रुमका लागि अघि सारेको छ । इन्फ्रारेड रिमोट सिस्टम, मेडियाप्लेयर र युएसबी मेमोरी सुविधा भएको यो टेलिभिजनले डिजिटल रुमको सुन्दरता बढाउन मद्दत पुर्‍याउनुका साथै चाहिएको सुविधासमेत प्राप्त गर्न सकिन्छ । यो टेलिभिजन सेटमा ८ गिगाबाइट क्षमताको ग्याडगेट जडान गर्न सकिने सुविधा पनि छ, जसले सर्भरमा भएको साङ्गीगित एल्बम, भिडियो क्लिप तथा टेलिभिजन कार्यक्रमहरू हेर्न सकिन्छ । यो टेलिभिजनमा भएको सिस्टमले गर्दा रिमोट कन्ट्रोलको सहायताबाट सामग्रीहरू ब्राउज गर्न र हेर्न सकिन्छ ।

स्मार्ट टेलिभिजन

यो यस्तो टेलिभिजन हो जसले इन्टरनेटसँग सिधा सम्पर्क कायम गर्न सकिन्छ । यो टेलिभिजन स्क्रिनको एउटा कुनामा अरू छुट्टाछुट्टै टेलिभिजन कार्यक्रम तथा इन्टरनेट हेर्न र डाउनलोड गर्न सक्ने सुविधा छ ।

म्युजिक स्ट्रिम

कम्प्युटर तथा स्टेरियो साउन्डबक्सको कनेक्सनविना नै गीतहरू सुन्न र म्युजिक भिडियो हेर्न चाहनुभएको छ भने स्क्वीजबक्स मेसिनले सहयोग पुर्‍याउनेछ । स्क्वीजबक्स मेसिनमा भएको अत्याधुनिक हाईफाई सिस्टमलाई रिमोट कन्ट्रोलबाट पनि चलाउन सकिन्छ । यसका साथै गीतहरू स्क्वीजबक्स स्टेरियोबाट सुन्न सकिन्छ भने एलसीडी स्क्रिनमा ती म्युजिक एल्बम हेर्न पनि सकिन्छ । एलसीडी स्क्रिनसेट कोठाको एक कुनाबाट अर्को कुनामा घुमाउन सकिने विशेषतायुक्तसमेत छ ।

वायरलेस प्रोजेक्टर

यदि ठूला प्लाज्मा टेलिभिजन स्क्रिनबिना नै घरमा टेलिभिजन प्रसारण र भिडियो हेर्न खोजिरहनुभएको छ भने तपाईंको समस्यालाई तोसिबा कम्पनीको वायरलेस प्रोजेक्टरले समाधान गर्नेछ । मात्र एक मिटरको दूरीबाट यस प्रोजेक्टरले तपाईंको कोठाको भित्तामा २ मिटरको दूरीबाट १ मिटर २० सेन्टिमिटरको तस्बिर देखाउनेछ । यो प्रोजेक्टरले कोठाको कम्प्युटर र डिभिडी प्लेयरबाट तार सम्पर्कबिना नै टेलिभिजन प्रसारण, कप्युटरमा संग्रह गरिएको सामग्री एवं डिभिडीमा प्ले गरेको सामग्री देखाउनेछ ।

ड्युल स्क्रिन टेलिभिजन

विभिन्न टेलिभिजन च्यानलहरू धेरैभन्दा धेरै टेलिभिजन कार्यक्रम र चलचित्रहरू एकैचोटि आउँदा कुन हेर्ने र कुन छुटाउने हो भन्ने दोधार हुन्छ तर हालै विकास गरिएको ड्युल टेलिभिजन स्क्रिनले यो समस्यालाई समाधान गरिदिने भएको छ । सामसुङ इलेक्ट्रोनिक कम्पनीले विकास गरेको आयामिक र ध्रुवत्व गुण भएको प्लाज्मा टेलिभिजनले एकैसाथ चाहेको टेलिभिजन कार्यक्रम र सिनेमा पनि हेर्न सकिनेछ तर प्लाज्मा टेलिभिजन स्क्रिनमा देखा पर्ने यस्ता विविध रङ्गीविरङ्गी कार्यक्रम हेर्न दर्शकले चस्मा लगाउनुपर्नेछ ।

युनिर्भसल रिमोट कन्ट्रोल

टेलिभिजन स्क्रिन र कम्प्युटर एक-आपसमा जोडिएपछि ती दुवैलाई एकैसाथ चलाउन नयाँ किसिमको रिमोट कन्ट्रोलको विकास भएको छ । उक्त रिमोट कन्ट्रोलको माध्यमबाट टेलिभिजन, डिभिडी डेक र कम्प्युटरलाई निर्देशित मात्र गर्ने छैन कि यसले कम्प्युटरको कि बोर्ड र माउसको काम पनि गर्नेछ । यस्तो रिमोट कन्ट्रोलको विकास लोगिटेक डिनोभो नामक कम्पनीले गरेको छ । हत्केलाजत्रो आकारको ब्लुटुथ र रिचार्ज गर्न सकिने ब्याट्री तथा ब्याक-लाइट प्रकाश सुविधा भएको युनिर्भसल रिमोट कन्ट्रोलले अँध्यारोमा पनि काम गर्नेछ ।

वायरलेस फ्रेम

डिजिटल क्यामेराबाट खिचिएको तस्बिर हेर्न कि त कम्प्युटरको प्रयोग गर्नुपर्छ कि त प्रिन्ट नै गर्नुपर्ने बाध्यता रहिआएको छ तर अब यस्तो वायरलेस फ्रेमको विकास गरिएको छ जसले तस्बिर धुलाउनुपर्नेछैन । मेमोरी कार्डजडित यस वायरलेस फ्रेमले गर्दा क्यामेरा, मोबाइल फोन सेट अथवा घरको कम्प्युटरमा रहेको तस्बिरहरू सीधै हेर्न र वर्षौंसम्म भित्तामा सजाउन सकिन्छ ।

फेसियल रिकोगनाइजेसन

आफ्नो घरभित्र रहेको टेलिभिजनले तपाईंको अनुहार चिन्न सक्छ भन्ने कल्पना पनि गर्नुभएको छैन होला । पानासोनिक इलेक्ट्रोनिक कम्पनीले हालै विकास गरेको स्टे वीथ मि टेलिभिजन नामक टेलिभिजनको लाइफवालले तपाईंको अनुहार चिन्न सक्नेछ । यो टेलिभिजनले पहिले मानिसको चहलपहलको दृश्य खिचेर मेमेरीमा संग्रह गरिराख्छ र यसमा जडान गरिएको विशेष खालको चिप्स तथा सफ्टवेयरले मानिसको अनुहार पहिचान गर्ने र अन्तर्क्रिया गर्ने काम गर्छ । यो टेलिभिजनले बालबालिकाहरूको गलत गतिविधिलाई नियन्त्रण गर्न अभिभावकको भूमिका पनि निर्वाह गर्छ ।

–भोला

ठट्यौली प्रकाशसँग

तीन जनाले एकैचोटि महादेवको तपस्या गरे। महादेव प्रसन्न हुनुभयो वरदान माग भन्नुभयो। एउटाले एक वर्षसम्म रसवरी लड्डु, पेडा खान्छु भन्यो। महादेवले एउटा कोठा सृष्टि गर्नुभयो र कोठाभरि रसवरी, लड्डु, पेडा उत्पत्ति गरेर युवकलाई कोठामा थुनिदिनुभयो।

दोस्रोले एक वर्षभरि मासु खान्छु भन्यो, त्यसलाई पनि महादेवले त्यसै गर्नुभयो।

तेस्रोले एक वर्षभरि संसारभरिका विभिन्न चुरोट चाहियो....एक वर्षसम्म खान्छु भन्यो, महादेवले एउटा कोठा सृष्टि गर्नुभयो, संसाभरिका हजारौं प्रकारका चुरोटका डब्बा उत्पत्ति गरेर एक वर्षका लागि युवकलाई थुनिदिनुभयो।

एकवर्षपछि महादेव आएर पहिलो ढोका खोल्नुभयो रसवरी, लड्डु खाने व्यक्ति मोटाएको थियो, उसले महादेवलाई धन्यवाद दियो, गयो।

महादेवले दोस्रो ढोका खोल्नुभयो, खसीको मासु खाने व्यक्ति केही दुब्लाएको थियो, तर पनि खुसी थियो उसले पनि धन्यवाद दियो र गयो।

महादेवले तेस्रो ढोका खोल्नुभयो, व्यक्ति रिसाएर कुनामा रिसाएर बसेको थियो। महादेव छेउमा जानुभयो र सोध्नुभयो- 'किन खुसी छैनौ ?'

'किन खुसी हुनु ?' व्यक्ति रिसाउँदै बोल्यो।

'मैले त संसारभरिका चुरोटहरू उत्पत्ति गरेर तिमीलाई दिएकी थिएँ त।

चुरोट भएर के गर्नु ? सलाई चैं खोइ त ?

०००

एउटा व्यक्ति आफ्नो कुकुरसहित जंगलमा हरायो, खानेकुरा केही थिएन। चार दिनसम्म भोकै-प्यासै हिंडेपछि अब ऊसँग दुईवटा उपाय मात्र बाँकी रहयो, या त ऊ भोकै मर्नुपर्‍यो या उसले कुकुरलाई मारेर खानुपर्‍यो ....अन्त्यमा उसले कुकुर मार्‍यो, काठ घोटेर आगो निकाल्यो र कुकुर मारेर पोलेर खायो। सबै खाइसकेपछि उसले फयाँकिएको हड्डीको थाक हेर्‍यो अनि एकदमै भावुक भयो र भन्यो- मेरो कुकुरले यो हड्डी भेटेको भए कति मजाले चपाई-चपाई खान्थ्यो।

०००

काठमाडौं सहरमा पानीको हाहाकार भयो, सबैलाई असर परेझैं गर्ल्स होस्टलमा पनि असर पर्‍यो। गर्ल्स होस्टलका युवतीहरूको डेलिगेसन खानेपानी संस्थाको हाकिम भए ठाउँ गयो र आफ्नो समस्या राख्यो।

खानेपानीका हाकिमले तीन दिनभित्रमा समस्या समाधान गर्ने वचन दिए, साँच्चै समस्या समाधान भयो। पानी सर्वसुलभ भयो। गर्ल्स होस्टलकी एउटा युवतीले खानेपानीका हाकिमलाई धन्यवाद दिंदै पत्र लेखिन्- 'सर, पानीका लागि धेरै-धेरै धन्यवाद, अब त म नुहाउन बाथरुम पस्छु र कपडा खोली तपाईंलाई नै सम्झन्छु।'

०००

कविता

गरिबको नाम

कसैले खाते भन्छन् उसलाई, कसैले भन्छन् भरिया
मान्छेले मान्छेलाई बुझ्दैनन् तथाकथित सहरिया
पसिनैपसिना र थकानले गलेका छन् उसका रात
तर पनि खान पुग्दैन उसलाई कैले पेटभरि भात
सधैंभरि पसिना बगाई बन्नुपर्ने धनीका मात्र दास
कसले बुझिदिने, कसले सम्झिदिने, गरिबको थात
गरीब भनेर हेला गर्छन् उसलाई सबैले यहाँ
अन्याय र अत्याचारले चेप्छ उसलाई जहाँ-तहाँ
धन हुनेको मात्र हुन्छ यहाँ सम्मान
गरिबको हुँदो रहेछ, जहाँ जहिले पनि अपमान
वचन सहनु र धनीको दास बन्नु उसको काम
खाते रहेछ, बदलिंदो युगमा गरिबको नाम।

-शोभा खत्री

कस्तो भाग्य

सधैंभरि अर्काको भर, पर्नुपर्ने कस्तो भाग्य
गरिबले खानै नपाई, मर्नुपर्ने कस्तो भाग्य
गिट्टी कुट्दा हात फुट्या कसले देख्छ गरिबको
सदासदा बालुवा-गिट्टी, भर्नुपर्ने कस्तो भाग्य
माछा पनि मार्नैपर्ने, जस्तै बाढी आए पनि
पौडिएरै तामाकोसी, तर्नुपर्ने कस्तो भाग्य
गाँस-बास-कपास छैन, जीवनको आस छैन
सधैंभरि अर्काकै भर, पर्नुपर्ने कस्तो भाग्य
साहुँ सधैं पैसा माग्छ, तिरौं तिर्ने पैसा छैन
बस्दै आ'को आफ्नै डेरा, सर्नुपर्ने कस्तो भाग्य ?

-बद्री शिवाकोटी

आँखाबाट आँसु बह्यो

मैले फूल दिएकै थिएँ, कसरी तिमीलाई काँडा पर्‍यो,
माया गर्छु जानेकै थियौ, बीचमा कसले धोका गर्‍यो ?
कसम सारा निभाएकै थिएँ, वाचा कसम कसले तोड्यो,
सँगै जिउने वाचा थियो, बीच बाटोमै कसले छोड्यो ?
तिमीविना मर्छु भन्यौ, को विना खै को नै मर्‍यो,
माया मैले गरेकै थिएँ, घृणाको विष खै कसले भर्‍यो ?
धनले के नै पो गर्छ भन्यौ, कसले बिर्स्यौ कसले जान्यौ,
सानो मूलको पानी थियौ, खहरे खोलाले खै कसलाई पो तान्यो?
सातै जुनी सँगै भन्यौ, एक जुनीमै खै कसलाई पुग्यो,
आफ्नो भूलमा भुक्ने भन्यौ, को नुग्यो खै को पो भुक्यो ?
यो दिन सधैं भेट्ने भन्यौ, बाटोमा दिनभर कसले कुर्‍यो,
दोबाटोमा म कुर्दै थिएँ, तिमीलाई पराई साथ जुर्‍यो ?
तिम्रै सिन्दूर लाउँछु भन्यौ, पराई सिन्दूर माथमा हाल्यौ,
सम्झनालाई दिएको चिनो, लुकाई-लुकाई खै कता फाल्यौ ?
'घुम्टो तिम्ले उठाउनु है' भन्यौ, सम्झना त आलै रहयो,
पराई डोली तिमी चढ्दा आँखाबाट आँसु बह्यो।

-अनिर खनाल

यहाँ

दुई थोपा गोहीको आँसु के चुहाउनु यहाँ
पिरतीको नाटक गरी मन के दुःखाउनु यहाँ
जिउदै छँदा मान्छेलाई घृणा-रिस पोख्छन्
मरेपछि त्यो हरियो काँक्रो के ख्वाउनु यहाँ
चालचलन जीवनशैली अपवित्र छन् सर्वत्र
धमिलो पानीमा शुद्ध हुनु त के नुहाउनु यहाँ
आफै भ्रमित छ रेसम देख्दा सबको चालामाला
मान्छे पशु बन्न खोज्दा त के सुहाउनु यहाँ ?

-रेसमकुमार सुनुवार

लघुकथा

जिज्ञासा

बाख्रा चराइरहेको देखेर धर्मानन्द बाजेलाई बाख्राले निकै दुःख दिए। बाख्रालाई छेक्ने क्रममा भीरमा रहेको ढुङ्गो टेक्न पुगेका बूढा बाजे छवाङ्गै खोलामा पुगे। संयोगमा गाउँकी साहिली सार्किनी घाँस काट्न त्यही खोलातिर आएकी थिइन्। उसको घाँसको डोको भएकै ठाउँमा बूढा लम्पसार परे। अँगालोमा घाँस लिएर डोकोतिर आउँदा उसले देखि। त्यो दृश्य देखेपछि उसलाई डर लाग्यो अघिपछि आफूले छोएको पानी नखाने बाहुन बाजेलाई त्यहाँ पानी ख्वाउने कि नख्वाउने ? उसलाई द्विविधा भयो। मानवीय धर्म सम्झेर ज्यान बचाउन दुई मुठी पानी ख्वाई। त्यसपछि बाहुन चल्न थाले। गाउँलेहरूलाई खबर गरी आफूले पानी ख्वाएको कुरा डराइडराई सुनाइ। उनीहरू चुप लागे र बुढालाई घर पुर्‍याए।

साँहिली सर्किनी पनि घाँस बोकी हतारहतार घर पुगी। घाँस बिसाएर बाहुन बाजेको घरतर्फ गई। 'बाहुन बाजेलाई कस्तो छ, म त एकचोटी हेरौं भनेर आएकी।' उसले आफ्नो कुरा राखी। घरभित्रबाट धर्मानन्दकी श्रीमती भनिन- 'उहाँ भित्र हुनुहुन्छ। तिमी सर्किनी पर्‍यौ, बाहुन घरभित्र आउन हुँदैन, कसरी हेर्छौ ?' उसले जवाफ दिइ- खोलामा त मैले बाजेलाई पानी ख्वाएँ, अब के हुन्छ त ?'

-माधव लामिछाने

सुरु भयो मुस्लिमहरूको रमजान

विमल खतिवडा

गाईघाट- हिन्दू धर्मावलम्बीहरूको महान् चाडपर्वहरू दसैं-तिहार नजिकिंदै जाँदा मुस्लिम समुदायको एकमहिने महान् चाड रमजान पनि सुरु भएको छ। हिन्दू महिलाहरूको प्रमुख चाड हरितालिकाको दिन प्रारम्भ भएर आगामी असोज १६ गते इद उल फित्र मनाएपछि यो चाडको विधिवत् समापन हुन्छ। मुस्लिम समुदायको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण र लामो समयको यो चाडमा आठ वर्षभन्दा माथिका बालबालिका, युवायुवती, बूढापाका सबैले रोजा (उपवास) बस्ने चलन छ। बिहानीपखको सँयोंदयसँगै पानीसमेत नपिई रोजा बसेर साँझ सँयोस्तपछि मिठाई, दूधबाट बनाइएका परिकारहरू र फलफूल खाइन्छ। रमजान सुरु भएदेखि नै लिएर वृद्ध-वृद्धाहरूसमेत दिनहुँ नुहाउने, राम्रा, सफा र नयाँ पहिरन लगाउँछन्।

आफ्नो घर-आँगन सिंगार-पटार गर्नुका साथै वर्षौंदेखि खाट, पलङ र बिछ्यौनामा ओछ्याइएका सबै लुगा डस्ना, कम्बल, सिरक आदि घाममा सुकाइन्छ भने दिनहुँ घर-आँगन बढारिन्छ। रोजा बसुन्जेल मुस्लिम समुदायका मानिसहरू अन्य समुदायका मानिसले छोएको पानीसमेत खाँदैनन्। अल्लाको नाममा एक महिना सम्म रोजा बस्दा कसैले पनि झूटो बोल्न नहुने, कसैको पनि कुरा काट्न नहुने र एउटाको कुरा तथा पोल अर्कालाई लगाउन नहुने, यदि यस्तो कार्य गरिए योभन्दा ठूलो पाप कुनै नहुने मुस्लिम धर्मावलम्बीहरू बताउँछन्।

गर्भवती, अशक्त, आठ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिका, अपाङ्ग र रजस्वला भएका महिलाहरूले रोजा बस्नु नपरे पनि उनीहरूले प्रत्येक दिन गरिब समुदायका कुनै पनि एक जना सर्वसाधारणलाई पेटभरि ख्वाउनुपर्ने हुन्छ। यदि यसो नगरिए उनीहरूलाई अल्लाहले माफ नगर्ने र समाजले पनि तिरस्कृत गर्ने गरेको छ। यदि कसैले रोजा तोडेर केही खान्छ भने उसले थप एक महिना रोजा बस्नुपर्ने हुन्छ। त्यसैले मुस्लिम समुदायका सबै सर्वसाधारण विधिपूर्वक र नियममा रहेर रोजा बस्छन्। रोजा बस्दा मासु खान सकिने हुनाले पनि यो महिना मुस्लिम समुदायका लागि मांसहारी महिना भनेर चिनिन्छ।

रोजा बसेको एक महिनासम्म अनिवार्य रूपमा मुस्लिम धर्मावलम्बीहरू पशुपन्छीको मासु खान्छन्। यसरी मासु खानाले बिहानदेखि बेलुकासम्म खाली पेट बस्दा शक्तिमा आउने कमी पूरा हुने भनाइ छ। अरू बेला बुर्काले मुख छोपेर हिंड्ने मुस्लिम महिलाहरू रोजा बस्ने समायावधिसम्म बुर्का खोली अनुहार देखाएर अल्लालाई सम्झिन्छन्।

वर्ष दिनमा एक पटक आउने रमजानमा रोजा बस्न र इद उल फित्र मनाउन रोजगारीको सिलसिलामा विभिन्न जिल्ला तथा विदेशिएकाहरूसमेत घर फर्कन्छन्। रमजान सुरु भएदेखि नै टाढा-टाढा रहेका छोरी-चेली, भान्जा-भान्जी माइत-मावल आएर सामूहिक रोजा बसी एक महिनापछि इद उल फित्र मनाएर मात्र फर्कन्छन्। इद उल फित्रका दिनका घरघरमा खसी, बाख्रा, कुखुरा, परेवा, हाँस आदि काट्ने, खीर पकाउने, आफ्नै भाषामा रचना गरी तयार पारिएका गीत गाएर हातमा राखी बाँधि आपसमा शुभकामना साट्दै हर्षोल्लासका साथ नाचगान गरेर रातभर जाग्राम बसी यो चाडको समापन गरिन्छ।

नेपाल सरकारले इद उल फित्र मनाउन एक दिन सार्वजनिक बिदा दिने गरेको छ। इद उल फित्रका दिन रोजा तोड्न मुस्लिम समुदायका सर्वसाधारणले आफ्नो सम्पत्तिबाट दुई प्रतिशत जकाट निकालेर गरिबगुरुवालाई बाँड्छन्। यो नियम सबैमा अनिवार्य भएकाले सम्पत्तिबाट जकाट निकालेर गरिबहरूलाई नदिए एक महिनासम्म रोजा बसेको कुनै अर्थ नहुने र रोजा तोडिने भनाइ पनि छ। इद उल फित्रका दिन देशभरका मस्जिदमा ठूलो मेला लाग्छ। नेपालका ७५ जिल्लामा छरिएर रहेका करिब ४२ लाख मुस्लिमले रमजान चाड मनाउँदै आएका छन्।

पौने दुई क्विन्टलको लड्डु

बजारमा पाइने र हामीले मीठो मानेर खाने लड्डुको सामान्य तौल कति होला ? सम्भवतः ५० ग्राम वा बढीमा १ सय ग्रामसम्म, तर वीरगन्जमा तयार पारिएको पौने दुई क्विन्टल अर्थात् १ सय ७५ किलोको एउटै लड्डुले वीरगञ्जवासीको ध्यान खिच्यो। गणेश झंकार मण्डली, वीरगन्जले गणेश चतुर्थीका उपलक्ष्यमा वीरगञ्जको गीतामन्दिरमा आयोजना गरेको गणेश पूजा समारोहमा भगवान् गणेशलाई भोग लगाइएको यो बडेमानको लड्डु हेर्न आउनेहरूको संख्या दिन-प्रतिदिन बढ्दो छ।

यो लड्डु तयार पार्न हलुवाईहरूले निकै मेहनत गर्नुपर्‍यो। तीन जना हलुवाईले १७ घण्टा लगातार काम गरेर उक्त लड्डु तयार पारेका हुन्। गणेश र अन्य देवी-देवताको भव्य मूर्तिनजिक गणेश भगवान्लाई भोग लगाई राखिएको उक्त लड्डु गणेश चतुर्थीका दिनदेखि प्रदर्शनमा राखिएको थियो। यस अवधिभर उक्त लड्डुलाई नचलाई चतुर्थी उत्सव समारोहको समापनका दिन सोमबार गणेश र अन्य देवी-देउताको झाँकी निकाली त्यसै क्रममा नगरवासीलाई प्रसादका रूपमा उक्त लड्डु वितरण गरिएको पूजा आयोजक समितिका कोषाध्यक्ष मदनप्रसादले बताए।

मण्डलीले छ वर्षयता वीरगञ्जमा गणेश चतुर्थी उत्सव मनाउन थालेको हो। प्रत्येक वर्ष यसरी ठूलो आकारको लड्डु गणेश भगवान्लाई भोग लगाउने चलन रहेको र यसैको निरन्तरतास्वरूप यस वर्ष पनि ठूलो आकारको लड्डु तयार पारिएको मदन बताउँछन्। गत वर्ष १ सय ५१ किलोमा लड्डु बनाइएको उनले बताए। प्रत्येक वर्ष लड्डुको आकार बढाउँदै लगिएको छ। ठूलो आकारको लड्डुको प्रसादको भक्तजनको बीच उच्च माग रहने मदन बताउँछन्। भक्तजनले यो प्रसादका लागि तँछाडमछाड गरेको अनुभव उनले सुनाए।

-शंकर आचार्य

परिवारप्रतिको
परिवर्तित नेपाली सोच

सन्तानले डाँडा-काँडा ढाकून् भनेर चाडबाडमा आशीर्वाद दिने हाम्रो समाजमा दुई सन्तान– ईश्वरका वरदान भन्ने भनाइसमेत पुरानो बन्दैछ, अनि आधुनिक नेपाली समाजमा लोकप्रिय बन्दैछ एक दम्पती–एक सन्ततिको अवधारणा। यसका साथै लैंगिक विभेदको खाडल समेत पुरिने क्रममा देखिन्छ। केही वर्षअघिसम्म एक सन्तानमा चित्त बुझाउनेहरूलाई फस्ने भए विचराहरू वा लहडी वा मुर्ख आदि भनिन्थ्यो भने अहिलेचाहिं उचित निर्णय भन्न थालिएको छ।

विज्ञान तथा प्रविधिको क्षेत्रमा भएको द्रुततर विकासले रोग लागेकै कारण मृत्युको मुखमा पुग्नुपर्ने अनुपात ह्वात्तै घटेकाले एक सन्तानमा चित्त बुझाउनेहरूको संख्या दिनानुदिन बढेको छ जसलाई गलत मान्नुपर्ने कुनै कारण छैन। यसैगरी राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा बढेको महँगी अनि प्रतिस्पर्धाका कारण धेरै सन्तान जन्माई उचित भरणपोषण दिन नसक्नु भन्दा एउटै काफी भन्ने सोच धेरैमा पलाएको देखिन्छ। नेपाली समाजमा बढेको छोराछोरीहरूको स्वार्थी प्रवृत्ति पनि यसका लागि सहायक छ।

यसै प्रसंगमा एउटा गीतको सम्झना आइरहेछ– कहिले होला मेरो छोरा फरफर फर्कने, कहिले होला मेरो छोरा स्कुल पढने......। तीजको बेला गाउँ-घरतिरका महिलाहरूले गाउँने यस्ता गीतले वास्तवमै हाम्रो देशका असंख्य आमाको आफ्ना सन्ततिप्रतिको धारणा र आशाहरूलाई प्रतिनिधित्व गर्छन्। आमाहरूले मात्र होइन, बाबुहरूले पनि सन्तान जन्मनेबित्तिकै आफ्नो नाक घोक्रोझैं फुलाउँदै सकेसम्म आफ्ना सन्ततिहरूप्रतिको उत्तरदायित्व ग्रहण गर्दै विविध सपना सजाउन थाल्छन्, तर धर्मशास्त्रमा भनिएझैं कलियुगका मान्छेहरू जो सार्है स्वार्थी हुन्छन् र नितान्त व्यक्तिगत भलाइमा निहित भै आफ्नो कर्तव्यबाट च्युत हुन्छन्, भएर हो वा अरू कुनै कारणले हो, बाबुआमाका यी सपनाहरू दिनप्रतिदिन कुल्चिइरहेका छन् आजका छोराछोरीहरूले। अझ यो प्रवृत्ति आफूलाई बौद्धिक र सम्पन्न भन्न रुचाउनेहरूको घरमा बढी देखिन्छ।

यदि हामीले वृद्धाश्रममा गएर हेर्‍यौं भने धेरै कुरा प्रस्ट हुन्छ। आज सामान्य अशिक्षित नागरिकका बाबु-आमाभन्दा समाजका गन्यमान्य भनिनेहरूका आमाबाबुहरू वृद्धाश्रममा जान बाध्य पारिएका छन्। अझ कतिपय त वृद्धाश्रममा पनि ठाउँ नपाएर सडकपेटीमै जीवन गुजार्न र काल पर्खन बाध्य छन्। आफूलाई हुर्काउनु, बढाउनुलाई बाबुआमाको कर्तव्य सम्झने हामीहरूले बुढेसकालमा उहाँहरूलाई सहारा दिनुपर्छ कि पर्दैन ?

आफू भने सुखसयलको जिन्दगी गुजार्ने र बाबुआमालाई घरबाट निस्कन बाध्य पारिनु एउटा मानवले गर्न हुने काम हो कि होइन ? कि वृद्ध भइन्जेल बाँच्नु नै पाप हो ? आज वृद्धवृद्धाहरू यस्तै अनेकन प्रश्न आफ्ना सन्ततिहरूसँग गरिरहेका छन्, तर हामी भने यी प्रश्न एक कानले सुनेर अर्कोले उडाइरहेका छौं। छोराछोरी भनेका बुढेसकालका सहारा हुन् भन्नेहरू अरूका सन्ततिको गैरजिम्मेवारीपनबाट निराश भएर प्रकृतिलाई नै चुनौती दिँदै सन्तान नजन्माउने टुंगोमा पुग्न लागेको समाचारसमेत यदाकदा सुन्न थालिएको छ। भनिन्छ, आज त्यस्ता राष्ट्रमा सरकारले शिशु जन्माउनै पर्ने कानुन बनाउनुपर्ने स्थिति आइसकेको छ। यसरी बाबुआमाहरू प्रकृतिलाई नै चुनौती दिन बाध्य हुन्छन् भने यसको जिम्मेवारी छोराछोरीले लिनुपर्छ कि पर्दैन ? प्रत्येक जिम्मेवार छोराछोरीले सोच्नैपर्ने भएको छ। विदेशीको नक्कलमा आफ्नो धर्म, संस्कृति र रीतिरिवाज छाड्न उक्सिने हाम्रो प्रवृत्ति समस्याको कारक बनिरहेको छ।

माओत्सेतुंगले भनेजस्तो अध्ययन गर्नु ज्यादै राम्रो कुरा हो, तर अध्ययन जागिर खान र ओहदा पाउनका लागि नभएर मेहेनती हुन र योग्य बन्नका लागि हुनुपर्छ। त्यसैले म सभ्रान्त वा फलानो हुँ भन्नुभन्दा पनि आफ्ना सामाजिक व्यवहार कस्तो छ हेर्ने हो कि ? यसका लागि हामीले आमा-बाबुको सहारा बनी उहाँहरूलाई पाल्न अनावश्यक र झन्झट नसम्झी आफ्नो भाग्य र कर्तव्य सम्झनुपर्छ।

छोराछोरीबाट आजित भएका आमा बाबुहरूको पीडा देखेर भुक्तभोगी बनेकाहरूले प्रकृतिलाई चुनौती दिँदै सन्तान नै नजन्माउने अवस्था आउनुपूर्व एउटा असल संस्कृतिको निर्माणमा जुट्न ढिला गर्नु हुँदैन अनि सन्तान बाध्यताले नजन्माउने वा जबरजस्ती जन्माउने भन्दा पनि रहरले जन्माउने अवस्था सिर्जना हुनु उत्तम हुन्छ। यसका लागि एक दम्पती–एक सन्तति भए अझ राम्रो।

–कविता पराजुली

कामवासनाको
शास्त्रीय संस्कार

हिजोआजका बालबालिका जन्मदै उदण्ड हुन्छन् भनेर आरोप लगाइने गरेको सन्दर्भमा कतै हाम्रो गर्भाधान संस्कारमै त खोट छैन ? भन्ने प्रश्न उठ्नु स्वाभाविक हो। किनकि संस्कारले संस्कृतिसँग गहिरो सम्बन्ध राखेको हुन्छ भने व्यक्तिगत एवं सामाजिक जीवनलाई सुव्यस्थित तुल्याई पूर्णता दिने संस्थागत व्यवस्थाहरूमध्ये संस्कारलाई प्रमुख मानिन्छ। मानवका बाह्य तथा आन्तरिक पक्षलाई समेट्ने यस्ता संस्कार हिन्दू समाजमा धेरै छन्, यी वैदिक संस्कारहरूमध्ये सोन्ह संस्कार बहुप्रचलित छन्। लौकिक र वैदिक भेदका कारण संस्कार दुई थरीका छन्। प्रकृत्तिप्रदत्त वस्तुलाई आफ्नो बुद्धिविवेक अनुसार काटछाँट, सिलाइ, धुनु, पखाल्नु, किन्नु लौकिक संस्कार हुन्। लौकिक संस्कारबाट बाह्य शरीर मात्र हुन्छ। वैदिक संस्कारबाट अंग-प्रत्यंग अवयवहरूका साथै शरीर हृष्टपुष्ट एवं सुन्दर हुन्छ र मन शुद्धि भै आन्तरिक प्रसन्नता, सन्तोष, सद्भावना, सद्विचार, सत्संकल्प, विवेक, विनय, क्षमा, धैर्य आदि आन्तरिक आत्मिक गुणहरू प्राप्त हुन्छ। यसबाट यस लोकमा लोकमान्य, राजमान्य, बन्धुमान्य, दैवीगुण सम्पन्न भै सुख-आनन्दसाथ आदर्श जीवन बिताई परलोकमा पनि परम कल्याण प्राप्त गर्न सकिन्छ।

त्यसैले ऋषि-महर्षिहरूले आफ्ना भावी सन्तति चौरासी लाख योनिमध्ये सबैभन्दा उत्तम मानवजन्म पाएपछि फेरि चौरासीको चक्करमा नपरून् भनी हामीले गर्नुपर्ने सबै संस्कारको विस्तृत विवरण स्मृतिग्रन्थका रूपमा लेखी छाडिगएका छन्। शास्त्रले बताएको विधि-विधानअनुसार संस्कार गर्नुपर्छ भने शास्त्रविधिलाई छाडेर आफ्नो इच्छानुसार गरेको कार्यबाट फल प्राप्त हुँदैन। गीताको सोन्हौं अध्यायमा भगवान् श्रीकृष्णले शास्त्रविधिलाई छाडी आफ्नो इच्छानुसार कर्म गरे फलसिद्धि हुँदैन भन्नुभएको छ।

सन्तान प्राप्त गर्न स्त्री-पुरुषबीच हुने सहवास गर्भाधान संस्कार हो। यसैलाई क्षेत्रीय संस्कार (स्त्रीसम्बन्धी संस्कार) पनि भनिन्छ। धान, गहुँ आदि रोप्न खेतमा खन-जोत, मल आदि गरेजस्तै क्षेत्रस्वरूप पत्नीको शरीर हृष्टपुष्ट र शुद्ध रजोयुक्त भए सन्तान बलिया, निरोगी, विकलांग हुँदैनन्। क्षेत्रस्वरूप पत्नीको संस्कारद्वारा पाठेघरको संस्कार भै यसमा राखिने गर्भको बीज र गर्भबाट पैदा हुने दोष निवारण भै विशेष गुणसम्पन्न गर्न यो संस्कार गरिन्छ। स्त्रीको मासिक धर्मको चार दिन छोडी बाह्र दिनसम्म मात्र गर्भ रहन्छ। त्यसमा पनि पर्वका दिन, मातृ-पितृ आदिको श्राद्धको अघिल्लो एक भक्त हुने दिन, श्राद्धको दिन, तिथि, बार, नक्षत्र आदि असल नभएका दिन छोडी उत्तम दिन गर्भाधान गर्नुपर्ने विधान छ। दम्पती प्रसन्न मुद्रामा रही मनमा कुनै चिन्ता नलिई हर्षका साथ पूर्ण कामवासनामा भएको अवस्थामा पहिलो संस्कार अर्थात् गर्भाधान गर्नुपर्ने शास्त्रमा उल्लेख छ। सो दिन बिहान शौच नित्य कर्म सकी गुरु पुरोहितहरूद्वारा मातृका पूजा, आभ्युदायिक श्राद्ध र साविक भोजन गरी रातको पहिलो प्रहर र चौथो प्रहर छोडी गर्भाधान गर्ने विधान रहे पनि विधान अनुसार गर्भाधान गरिएको पाइँदैन।

गर्भ रहेको दोस्रो वा तेस्रो महिना गरिने पुंसवन (पुरुष नै पैदा होस् भनी गरिने) संस्कार र छ महिनापछि गरिने सिमन्तोन्नयन (तल निधार तर्फबाट सिउँदो काट्ने वा चिर्ने) संस्कार खासै प्रचलनमा रहेको पाइँदैन। शिशु जन्मिएपछि गरिने चौथो संस्कार जातकर्म संस्कार हो। यसमा शिशु जन्मनुभन्दा पहिले व्यथा लागेपछि सुत्केरी कोठामा लगी सजिलैसँग शिशुको जन्म होस् भनी पतिले शुद्ध कर्मपात्रोको जल लिई कुशसहितको दाहिने हातले वायु र समुद्र हरबखत चलिरहेजस्तो यो गर्भ चलिरहोस् भन्ने अर्थ भएको वेदको मन्त्रले अभिषेक गरिन्छ भने शिशु जन्मिएपछि जात कर्म गर्न पिताले लगाएको वस्त्रसहित स्नान गरी नाल काटेपछि सुतक लाग्ने हुँदा नाल नकाट्दै बालकलाई नुहाइदिइन्छ।

शिशुको शुक्रशोणित संयोग रूप, गर्भबाट हुने दोष निवारण र आयुको अभिवृद्धिपूर्वक व्यवहार चलाउन पाँचौं संस्कार अर्थात् नामकरण संस्कार गरिन्छ। सुत्केरी भएको एघार दिनका दिन चतु:स्वस्ति होम समाप्त गरी आमाद्वारा गोदान गरेर आमाले काखमा दाहिने कानमाथि तर्फ पारी नटुटेको हरियो पीपलको पातमा नक्षत्र अनुसारको नाम लेखी पञ्चैबाजा मंगल पाठपूर्वक तिमी यो नाम भएका छौ, सय वर्षसम्म बाँच भन्ने अर्थको मन्त्र तीन पटक सुनाउने चलन छ। यस क्रममा पीपलको पातमा आफूलाई मन पर्ने बोलाउने नाम लेखी दुवै पीपलका पात बालकको सिरानमा राखिन्छ। बालकलाई घरबाहिर ल्याई सूर्य नारायणको दर्शन गराइने छैटौं संस्कार निष्क्रमण संस्कार चार महिनामा गर्नुपर्ने शास्त्रमा लेखिए पनि अगाडि सारी एघार दिनमै गर्ने चलन छ। सातौं संस्कार शिशुलाई प्रथम पटक अन्न ख्वाउने अन्नप्राशन संस्कार हो। बोलीचालीको भाषामा पास्नी भनिने यो संस्कार छोराको ६ वा ८ महिनामा र छोरीको ५ वा ७ वा विजोर महिनामा गरिन्छ।

कान छेड्ने आठौं कर्णवेध संस्कार सूर्य, चन्द्र, वृहस्पति अनुकूल भै शुभ तिथि र शुभ ग्रहको बार पारी शुभ लग्नमा गरिन्छ भने केश खौरी टुप्पीमात्र राख्ने नवौं चूडाकर्म संस्कार तीन अथवा पाँच वर्षमा गर्नुपर्ने नियम भए पनि ब्राह्मण, क्षेत्री आदिले व्रतबन्धका साथ गर्ने चलन छ। वेद पढ्न गुरुछेउ लान अधिकार पाइने काम उपनयन संस्कार हो। एघारौं संस्कारका रूपमा रहेको वेदारम्भ वेद पढी ब्रह्म तेज सम्पादनपूर्वक वेदशास्त्र र धर्मशास्त्रमा विधान गरेका सत्कर्महरू गरी परमेश्वरको प्रीति प्राप्त गरिन्छ।

बान्हौं संस्कार कपाल खौरने केशान्त संस्कार हो। गुरुकुलबाट घर फर्कने समावर्तन संस्कारपछि सुरु हुने चौधौं संस्कार विवाह संस्कारलाई हिन्दू धर्ममा निकै महत्त्व दिइएको छ। शास्त्रअनुसार ब्राह्म, दैव, आर्ष, प्रजापत्य, गान्धर्व, आसुर, राक्षस र पैशाच गरी आठ प्रकारका विवाह छन्। शास्त्रले अघिल्ला चारवटालाई क्रमैले सर्वोत्तम, उत्तम, मध्यमोत्तम र मध्यम मानेको छ भने बाँकीलाई निन्दित विवाह भनेको छ। गृहस्थाश्रममा बसेकाले लिनुपर्ने पन्ध्रौं संस्कार आवस्थ्याधान संस्कार हो भने अन्तिम संस्कार त्रेताग्निसंग्रह संस्कार हो। पछिल्ला दुई संस्कार प्रचलनमा छैनन् भन्दा पनि हुन्छ।

–विश्वमणि अधिकारी

पारिवारिक स्वास्थ्य

बुद्धमैत्रीयद्वारा सिर्जना गरिएको वुद्ध मैत्रीय सोलथेरापी ध्यान गर्ने प्रविधि हो। यो प्रविधि नेपालमा हिज होलिनेस बुद्धमैत्रीय ट्रिटमेन्ट एन्ड हिलिङ्ग सेन्टर स्वयम्भूमा सञ्चालित छ।

सोलथेरापी प्रविधिमा एक घण्टाका लागि एक छुट्टै कोठा उपलब्ध गराइन्छ। यो प्रविधिमा ध्यान गर्ने व्यक्तिसिवाय अरू कसैको पनि संलग्नता हुँदैन, जसले गर्दा यसमा नितान्त व्यक्तिगत उपचारको अनुभव हुन्छ। सोलथेरापी गराउने कोठामा एउटा ठूलो पिरामिड राखिएको हुन्छ र ध्यान गर्ने व्यक्ति सुत्नका लागि मेटाट्रोन म्याट (ओछ्यान) हुन्छ। त्यो म्याटसँग बज्र जोडिएका हुन्छन्। ध्यान गर्ने व्यक्तिले त्यही ओछ्यानमा सुती बज्र समाएर बुद्धमैत्रीयद्वारा भनिएका प्रवचन एवं भजन संगीत भएको सिडी सुन्नुपर्छ। संगीत सोलथेरापी ध्यान गर्ने प्रक्रियाको एक स्रोत हो।

सोलथेरापी प्रविधि सम्भाला (उपचार गर्ने पिरामिडहरू) र संगीतको सम्मिश्रण हो। यो मानिसमा भएको नकारात्मक सोच एवं विचार र रोगहरूको उपचार गर्ने विज्ञान हो। सम्भाला (ध्यान गर्ने पिरामिडहरू) मिश्रका ठूला र विख्यात पिरामीडहरूको नाप र नक्सासँग मेल खाने गरी बनाइएका हुन्छन्। एक पटक मिलाएर राखिएपछि यी पिरामिड परिचालित हुन्छन् र यसले एक सय माइल व्यास भएको क्षेत्रसम्म आफ्नो ऊर्जा प्रवाह गर्छन्। हामी जब यी पिरामीडभित्र ध्यान गर्छौं यसले पृथ्वीको वास्तविकता, पृथ्वीमा रहेको ऊर्जाको तरंग, यसका राम्रा गुण एवं तत्त्वहरू, भगवान्सँगको सम्बन्ध र धरतीमा जन्म लिएका सम्पूर्ण सन्त तथा उनीहरूको सद्विचारसँग हामीलाई आबद्ध गराउँछ। यसले पृथ्वीमा रहेको राम्रो कर्मलाई हामीभित्र रहेको ऊर्जामार्फत संचय गर्न सहयोग पुर्‍याउँछ। पिरामिडको आकार स्तूपाको आकारसँग मिल्दोजुल्दो हुन्छ। मानिसहरू शान्त एवं आरामदायक वातावरणमा ध्यान गर्न रुचाउँछन्। पिरामिडले पनि ध्यान गर्ने एक आध्यात्मिक वातावरण सिर्जना गर्छ। पिरामिडभित्र ध्यान गर्नु वा सुत्नु धेरै फाइदाजनक हुनसक्छ। यसले हामीमा भएको असमञ्जसता, भावनात्मक निद्रा, निदाउने असमर्थता वा गहन निद्रा नलाग्नेजस्ता कारणहरूको उपचार गरी समस्याहरूबाट निदान पाउन मद्दत गर्छ।

उपचार गर्ने तत्त्वहरू जस्तै वज्र, मेटाट्रोन म्याटले उपचार एवं बुद्धको ज्ञानको उज्यालो ज्योतिलाई मानिसमा सम्प्रेषण गरी आध्यात्मिक ज्ञानकको सञ्चार गर्दै मानिसलाई अन्तरआत्मासँग मिलाउने बाटोमा पुलको कार्य गर्छ। सोलथेरापी गरेपछि आफूमा भएका नकारात्मक सोच र ऊर्जा परित्याग गरी शारीरिक एवं मानसिक सन्तुलन कायम गर्न मद्दत पुग्छ।

ध्यान गर्नाले कर्म प्राप्ति हुनुका साथै आफूमा भएको बुद्धत्व (बुद्धको जस्तो स्वभाव) अनुभूत गर्न सकिन्छ। मानिसले आफ्नो जीवनमा एक उत्साहजनक परिवर्तन अनुभव गर्नुका साथै अन्तरआत्मासँग नजिकिँदै जान्छ। फलस्वरूप उसमा माया गर्ने र अरूको ख्याल राख्ने बानीजस्तो सकारात्मक सुधार आउँछ।

बुद्धमैत्रीयको सोलथेरापी (ध्यान प्रविधि) ले मानवतालाई नै सम्पूर्ण ग्रहको अनुकूल रही भविष्यको वास्तविकतालाई आफ्नो अन्तरआत्माको जागरणसँगै बुझ्न मद्दत पुर्‍याउँछ।

–आदर्श प्रधान

विवाहित पुरुषलाई कसरी चिन्न सकिन्छ ?

सम्पादकज्यू, मैले विवाह गरेपछि श्रीमान्सँग सोधेर भन्छु नि है ।

शान्ति श्रेष्ठ, मध्यपुर थिमी

सोधेर जस्तो लाग्छ मलाई त ।

कल्पना रायमाझी (१८), विराटनगर

निधारमा लेखेको हुँदैन । स्वास्नी जतिखेर पनि साथमा लिएर हिँड्दैन, त्यसैले प्रत्यक्षतः सोधेर मात्र चिन्न सकिन्छ ।

चन्द्रकुमार थामी

लौ यति जाबो कुरा पनि के सार्वजनिक रूपमा सोधी बसेको होला ? सोधे भैहाल्यो नि । मुस्किलचाहिँ हुन्छ है चिन्न । मेरो विवाह नै भएको छैन भनेर केटीहरूलाई फसाउने पुरुषहरूको चाला त बुझ्नै कठिन हुन्छ भन्या ।

kaleman-jesus@hotmail.com

विवाहित महिलालाई चिन्न त्यति गाह्रो छैन तर पुरुषलाई कसरी चिन्ने थाहा भएन सम्पादकज्यू, मलाई पनि खुसुक्क भनिदिनुस् न ल ।

दुर्गाबहादुर माझी, रामेछाप

कस्तो गाह्रो प्रश्न गर्नु'भा सम्पादकज्यू, कतै विवाहित पुरुषको निधारमा विवाहित लेखेको स्टिकर टाँस्या भए पो चिन्न सक्नु । फेरि अहिलेको समयमा पुरुषले आफ्नो विवाह भएको कुरा कहाँ अरूले सजिलै थाहा पाउन् भन्ने चाहन्छन् र ?

अनिल पोखरेल, इटहरी

अहिलेको जमानामा विवाहित र अविवाहित पुरुष भनेर छुट्याउनै गाह्रो छ । महिलाहरूलाई त उनीहरूको सिउँदोको सिन्दूर र टीकाबाट चिन्न थाहा पाउन सकिन्छ तर पुरुषहरूको भने विवाह दर्ता नै हेर्नुपर्ला ।

खड्कमणि थामी (२५), बस्तीपुर

सोधेर चिन्न सकिन्छ ।

यसोदा महत (२१), सिजुवा, सौठा

यो प्रश्न पनि पाठकसँग सोध्नुपर्छ र ? बूढीकन्या कोमल वलीसँग सोध्नुस् न, उनले कसरी चिन्ने गरेकी छिन् ?

उज्ज्वलकुमार बोहरा, बझाङ

ओहो सम्पादकज्यू, आफू त अविवाहित पुरुष परियो, मेरो दृष्टिमा उनीहरूको हाउभाउ, आनीबानी, बोलीचाली र विचारविमर्श गरेर थाहा पाउन वा चिन्न सकिन्छ कि ?

ए.पी. सुधा, बुटवल

खै सम्पादकज्यू, विवाहित महिलाले जस्तो विवाहित पुरुषले पनि चुरा, पोते लगाएर हिँड्दैनन् अनि कसरी चिन्नु त ? अब सोधिहाले अचेलका युवाले ढाँटिहाल्छन् ।

डियर उत्तम, तानसेन

पछाडि सीआईडी लगाएर ।

सुमित (१९)

पर्स तथा उदासीनता हेरेर हो कि ?

रमेश खड्का, झापा

कसरी भन्नु ? उसको बोलीचाली र व्यवहारबाट चिन्न सकिन्छ कि ? ए ! हो त कस्तो बिर्सिएको ?

सन्तोषी थापा (१५), काभ्रे

जो निराश छ, दुःखी छ, जीउभरि डाडु, कुचो.... आदिको डाम छ, ऊ नै विवाहित पुरुष हो ।

विनोद खतिवडा, इनरुवा

यो प्रश्नको उत्तर त केटीहरूसँग पो सोध्नुपर्ने, तैपनि मेरो विचारमा पुरुषको यौन क्रियाकलापबाट । विवाहित पुरुष अविवाहितभन्दा अनुभवी हुन्छन् ।

भरत आले (२२), प्रवासी

खै सम्पादकज्यू ? पुरुषले सिन्दूर-पोते-चुरा लाउने भए त हुन्थ्यो। हुन त अचेल महिलाले पनि लगाउँदैनन्, खै कसरी थाहा हुनु ? सोधेर त होला नि हैन ?

प्रवीण ज्ञवाली (२०) काठमाडौं ।

कसरी भन्नु र ? आफ्नो त विवाह नै भएको छैन । सायद सोधेर चिन्न सकिन्छ ।

दीपक गोतामे (२०), स्याङ्जा

कि सोधेर, कि प्रेमको नाटकमा फसेर ।

जितेन्द्र श्रेष्ठ (२५), सिन्धुपाल्चोक

आफू त पुरुष परियो । महिलालाई चिन्न सके पो फाइदा हुन्थ्यो । किन उल्टा-उल्टा प्रश्न सोध्ने सम्पादकज्यू ?

कृष्णप्रसाद घिमिरे (१७), कीर्तिपुर

कसरी नचिन्नु त सम्पादकज्यू, ...जे देख्यो त्यही चाहिने किसिमका हुन्छन् । भनेजति पत्याउन सकिँदैन अनि गाली खाइन्छ, गम्भीर भइन्छ । गम्भीर भएपछि जसले पनि चिन्न सक्छ नि ?

प्रसाद राई

अब नयाँ नेपालमा पुरुषले पनि सिन्दूर, पोते, चुरा लगाउने कानुन बनाइदिनुपर्छ, त्यसपछि चिनिहालिन्छ नि ।

जीवन थापा (१९)

पुरुष हुनुको यही एउटा फाइदा त छ नि, त्यही भएर त जति पनि ठिटी पट्याउन पाइन्छ ।

कपिल भण्डारी (२४)

विवाहित पुरुषको टाउकोमा बेल्नाले हिर्काएको टुटुल्को हुन्छ ।

संजय खत्री (२२)

अब हाम्रो पालो

यो स्तम्भमा हामीले राखेका प्रश्नको ३० शब्दमा नबढाई उत्तर पठाउनुपर्नेछ । प्रत्येक उत्तरका साथमा आफ्नो पूरा नाम, ठेगाना र उमेर लेख्न नबिर्सिनुहोला । प्रश्न नम्बर एक सधैं आगामी प्रश्नका रूपमा रहनेछ । एउटा पानामा एउटा उत्तर मात्र स्वीकार गरिनेछ ।

१. दसैं कसरी मनाउनुपर्छ ?
२. तपाईं टाइम पास गर्न के गर्नुहुन्छ ?
३. शारीरिक रूपमा बलिया सुगठित पुरुष आकर्षक हुन्छन् कि चकलेटी अनुहारका साधारण पुरुष ? किन ?
४. यो संसार कस्तो छ ?
५. तपाईंलाई नयाँ नेपाल कस्तो लागिरहेछ ?
६. कस्ता युवती राम्रा हुन्छन् ? किन ?
७. कस्ता युवक राम्रा मानिन्छन्, किन ?
८. महिलाहरू बुद्धिमान् हुन्छन् कि पुरुष ?
९. नेपालको राजनैतिक हिरो को हो ? किन ?
१०. प्रेमविवाह राम्रो हुन्छ कि परम्परागत विवाह ? किन ?

महिलाका लागि ‘बोर’ बन्दैछ सेक्स

सेक्स र विवाहका बारेमा वहस-विवाद नटुंगिने विषय बनेको छ । सेक्स बिक्छ, बिकाउ चिज हो सेक्स । त्यसैले सेक्सलाई संसारभर नाम चलेका सबैजसो पत्रपत्रिकाले सधै पर्याप्त स्थान दिने गरेका छन् भलै सेक्ससँग सम्बन्धित सामग्रीलाई आदर्शवादीहरूले भड्काउ सामग्रीका संज्ञा किन नदिऊन् तर उनीहरूमध्ये पनि कतिपय लुकेर ती पत्रपत्रिका पढ्छन् ।

पछिल्लो समयमा सेक्स र विवाहमा केन्द्रित रहेर तयार पारिएको एउटा सर्वेक्षणलाई भारतीय पत्रिकाले सार्वजनिक गरेको छ जसमा श्रीमती गुमाउन नचाहने सहरिया पुरुषहरूले होसियार र सजग बन्ने बेला आएकोतर्फ संकेत गरेको छ । सर्वेक्षणले विवाहले पुरुषलाई मोजमस्ती गर्ने लाइसेन्स दिएको तर महिलाको भावनालाई यसले कताकता ठेस पुऱ्याएको तथ्य उजागर गर्न खोजेको छ । सेक्सले मानिसलाई सबैभन्दा धेरै सन्तुष्टी दिएको छ तर आज यही कारणले दाम्पत्य जीवनमा तनाव उत्पन्न हुन थालेको तथा तालमेलको ठाउँमा बेमेल साझेदारीले स्थान पाएको तथ्य सार्वजनिक हुँदा पक्कै अनौठो लाग्न सक्छ । यस्तो तथ्य आउनुका पछाडि आधुनिक महिलाहरूमा पुरुषलाई हेर्ने दृष्टकोणमा आएको मानसिक परिवर्तनले त काम गरिरहेको छैन ? विवाहपछि महिलाले पतिको अर्धाङ्गिनीका रूपमा बस्नुपर्ने, उसैको खटनपटनमा रहनुपर्ने, जतिखेर पनि सेक्सका लागि तयार भैदिनुपर्ने, पतिले अरू महिलासँग सम्बन्ध राख्ने पनि औंला उठाउन नहुने तर पत्नीले परपुरुषसँग सम्बन्ध राखे सम्बन्धविच्छेद गर्नुपर्ने जस्ता विषयलाई महिलाहरूले वहसका रूपमा सार्वजनिक गर्न खोजेका छन् ।

सर्वेक्षण अनुसार भारतीय सहरका ५२ प्रतिशत विवाहित जोडीले एक सातामा सरदर तीन पटक यौन सम्पर्क गरेको बताएका छन् जवकि २७ प्रतिशत महिलाले मात्र पुरुष सरह साताको तीन पटक यौनमा सहभागी बन्ने गरेको बताएका छन् । यदि ५२ प्रतिशत विवाहित पुरुषले साताको तीन पटक यौन सम्पर्क गर्छन् भने २७ प्रतिशत श्रीमतीले मात्र उनीहरूलाई साथ दिएका छन् । अब प्रश्न उठ्छ बाँकी २५ प्रतिशत पुरुष कोसँग यौन सम्पर्क गर्छन् ? श्रीमती बाहेक अरू नै महिलासँग ?

सर्वेक्षण अनुसार ३९ प्रतिशत महिला आफ्नो वैवाहिक यौन जीवनबाट वाक्क-दिक्क बनेका छन् । यहाँ साताको तीनपटक श्रीमतीसँग यौन सम्पर्क गर्ने पुरुषको ५२ प्रतिशतमध्ये आधालाई मात्र महिलाले साथ दिएका छन् । बाँकी महिलामाथि नचाहँदा-नचाहँदै पनि पुरुषले वैवाहिक बलात्कार गर्ने गरेको तथ्य खुलेको छ । सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये ५० प्रतिशत विवाहित जोडीले मात्र सेक्सलाई आनन्दका स्रोत मानेका छन् । अर्को कुरा, ५५ प्रतिशत पुरुषले परम्परागत आसन (पुरुष माथि हुने) लाई मन परेको रती आसन माने भने १९ प्रतिशत महिलाले मात्र यसलाई ठीकै मानेका छन् । यी तथ्य अनुसार अब पुरुषले आफ्नो यौन साथी श्रीमतीलाई भन्ने बेला आएको छ, ‘म त ठीक छु तर तिमी तयार छौ ? आसनमा पनि पुरुषको जोर-जबर्जस्ती चलेको यो तथ्याङ्कले देखाउँछ । अर्को आश्चर्यजनक तथ्य के छ भने प्रेमविवाह गर्नेमध्ये २६ प्रतिशतले विवाहेत्तर यौन सम्बन्ध राखेको स्वीकार गरेका छन् ।

सेक्सका बारेमा पछिल्लो समयमा आएर धेरै खालका प्रश्न उठ्न थालेका छन् । यौन आनन्दको खोजी गर्ने सिलसिलामा कामक्रिडा कस्तो र कसरी गर्नेदेखि आसनहरूका सवाल, यौन साथीसँग सेक्स गरिरहेको अवस्थामा पनि अन्य साथीका बारेमा कल्पना गर्नेदेखि सेक्स डलको प्रयोग, इन्टरनेट साइट, थ्री एक्स फिल्मको अश्लीलतादेखि यौन शक्ति बढाउने भियाग्रा वा यार्सागुम्बाका सेवन, गर्भ निरोधक साधन वा औषधी प्रयोग गर्नेदेखि कामुकता कायम राख्ने प्रश्न पुरुष एवं महिलाबीच बारम्बार उठिरहेका छन् ।

पुरुष तथा महिलाबीच यौनको विषयमा रुचि र शैलीमा धेरै अन्तर पाइन थालिएको छ । यौन व्यक्तिगत आनन्दका लागि कि साथीका साझेदारी आनन्दका लागि पनि हो ? भन्ने विषय पनि गम्भीर प्रश्न उठ्न थालेको छ । यी विषयमा पुरुषहरू आफ्नै आनन्दका लागि मात्र यौन सम्पर्कमा जुट्ने गरेका छन् भने महिलाहरू पुरुष साथीको आनन्दका लागि बाध्य भएर यौनका लागि तयार हुनुपर्ने तथ्य रहस्योद्घाटन भएका छन् । ५२ प्रतिशत पुरुष वैवाहिक जीवनलाई निरन्तर आनन्दित बनाउन सेक्स आवश्यक भएको मान्छन् तर यस्तो सोच्नेमा महिला ३३ प्रतिशत मात्र छन् । ३२ प्रतिशत पुरुषले श्रीमतीले सन्तान जन्माएपछि यौन आकर्षणमा कमी हुन थालेको उत्तर दिएका छन् । यस्तो अवस्थामा कुनै पनि बेला परस्त्रीगमन हुन सक्ने र दम्पतीमा दरार आउन सक्ने मनोवैज्ञानिकहरू बताउँछन् ।

समाजशास्त्री तथा इन्स्टिच्युट अफ चाइनिज स्टडिजकी निर्देशक पेट्रिसिया ओवेरायका अनुसार विश्वयुद्धपछि किन्से रिपोर्टले अमेरिकी समाजमा भएका समलैंगिकताको रहस्योद्घाटन गरे । यस्तै उत्तर नारीवादी आन्दोलनले स्त्री कामुकतालाई नयाँ प्रतिष्ठा दिलायो । पछिल्लो समयमा सेक्स मिडियाका लागि नियमित खजाना बन्यो । मिडियाकै कारण नारी र पुरुषबीचका सेक्स पर्दाभित्रको गोप्य आचरण रहेन, पत्रिकाको पानामा पोखिन थाल्यो । सिनेमाको पर्दामा देखिन थाल्यो, इन्टरनेट र कम्प्युटरको स्क्रिनमा आउन थाल्यो भने मोबाइलको स्क्रिनमा पनि देखिन थाल्यो । प्रश्न यति हो सेक्सको आनन्द पाउने होडबाजीमा पुरुष अगाडि कि महिला अगाडि ? खासगरी उत्तर अधुनिक नारीवादी आन्दोलनले महिलाहरूमा चेतना ल्याएका कारण अब उनीहरू पुरुषको आनन्दका लागि मात्र सेक्स गर्न तयार नदेखिएका सर्वेक्षणले देखाएको छ । जब कि अहिले पनि ७६ प्रतिशत विवाहित पुरुष श्रीमतीसँग सेक्स गर्नुलाई आफ्नो नैसर्गिक अधिकार मान्छन् । ४२ प्रतिशत विवाहित महिला पतिको खुसीका लागि जवर्जस्ती यौनसम्पर्क सहनुपरेको बताएका छन् तर पत्नीलाई खुसी बनाउने पतिको प्रतिशत भने अत्यन्तै न्यून छ । यहाँ एउटा पुरानो भनाइ लागू हुन्छ, पुरुषहरू महिलाबाट सेक्स चाहन्छन् तर महिलाहरू पुरुषबाट प्रेम चाहन्छन् ।

यी तथ्य हेर्दा सेक्समा पुरुष अगाडि देखिए पनि कुनै बेला महिलाले आफ्नो इच्छाविपरीत सेक्स गर्ने पुरुष विरुद्ध एकसाथ जेहाद छेडे भने आश्चर्य नमाने हुन्छ ।

–प्रदीप मेयाङ्बो

कष्मेटिक उपचार

- शरिरमा भएका दाग, कोठी, मुसा, ट्याटु अप्रेसन पछिका दागहरु हटाउन
- शरिरमा पोलेर भएका समस्याको लागि
- नाक, कान सम्बन्धि कष्मेटिक उपचार
- मंगोलियन आँखाको उपचार
- टाउकोमा केश उमार्न
- स्तन सम्बन्धि कष्मेटिक उपचार
- Botox Treatment

सम्पर्क:
०१६९१०५३२, ९८०३८८३५७७
मानभवन, जावलाखेल

होटेल तालिम मोडर्नमा

Switzerland & UK बाट अनुभव प्राप्त गरी आउनुभएका प्रशिक्षक द्वारा पनि प्रशिक्षण दिइन्छ
Cook, Waiter, Waitress, Bakery, Barman, Captain, Front Office, House keeping (Room Boy), Supervisor, Care Giver, (इजरायल) Domestic Helper तथा सम्पूर्ण Hotel Management सम्बन्धि तालिम दिइन्छ ।
www.modernhoteltraining.com.np
Modern Management Modern Technology
MODERN HOTEL Training Center
महाराजगञ्ज बसुन्धरा पुल Ktm
Ph:- 4363215, 2315801

अब गर्व गरौं

100% Handsome & Beauty
३ महिनामा ३ इन्चसम्म उचाई बढाउन सफल
Height Plus
अन्तराष्ट्रिय होलोग्राम सहित
डेलिभरी सुविधा
0% side effect 100% effective
100% आयुर्वेदिक औषधि
रात परेपछि
नयाँ उमंग, नयाँ आनन्द
यौन: लिङ्गको विकास, शीघ्र पतन, दुर्वलता
स्तन: बढाउन, घटाउन र टाइट गर्न
शरीर: ३ महिनामा 12kg घटाउन, बढाउन
कुलत: जाँड रक्सीबाट पूर्ण मुक्ति 061-240234
4672065, 2084130
2172882, 9841883397

कुकिङ्ग तालिम

२०६५ असोज १ गतेबाट तालिम शुरु

चाइनिज कुकिङ्ग	बिहान १०:०० बजे
इण्डियन कुकिङ्ग	बिहान ११:०० बजे
इटालियन कुकिङ्ग	दिउँसो १२:०० बजे
कन्टिनेन्टल कुकिङ्ग	दिउँसो १:०० बजे
बेकरी	दिउँसो २:०० बजे
आइसक्रिम	दिउँसो ३:०० बजे
बेकरी	साँझ ५:०० बजे

अभियान पर्यटन तथा होटल तालिम केन्द्र
कुपण्डोल बस स्टप
५५३६०५७, ५५२३०८२
९८४१ २०८७४९

सन्देश

कान्छी, तिमीलाई आरामै छ होला भन्ने आशा गरेको छु। सायद तिमी मलाई भुल्नका लागि घर गएकी थियौ। एक्कासि तिमी त्यसरी घर जाँदा पागल हुनुसिवाय मैले कुनै विकल्प पाइनँ। तिमीलाई म अझै पनि साँचो र चोखो माया गर्छु। एकपटक भेट है।

गोपाल

रेनु, तपाई कहाँ हुनुहुन्छ ? एसएलसी पास हुनुभयो होला। कैयौं पत्र पठाएँ, तर खै किन हो प्राप्त गर्नु भएन कि ? उत्तर नै दिनुभएन। अहिले म काठमाडौंमा छु, जसरी भए पनि फोन गर्नुहोला।

प्रवीण

सुगेनजी, आजकाल किन फोन उठाउनुहुन्न ? तपाईंलाई फर्मासिस्ट चाहिएको कि म ? यसमा मेरो केही दोष छैन। तपाईं मलाई वचन दिनुहोस्, म फार्मेसी होइन, एमबीबीएस नै अध्ययन गर्दैछु, म मेरो यही क्षेत्रबाट तपाईंको नाम चम्काइदिनेछु, केवल मलाई साथ दिनुहोस्। साथमा तपाईंको बीडीएस सफल होस्। मेरो आँसुले तपाईंको प्रगतिको बाटो नछेकोस्।

गी.

बी., सुमधुर सम्झना र धेरै-धेरै माया। तिमीले माया मारे पनि

मैले मारेको छैन। जीवनमा धेरै-धेरै प्रगति गर। तिम्रा हरेक इच्छा पूरा हुन्। मबाट टाढा गए पनि म तिमीलाई सम्झिरहन्छु।

एस.बी.

माया, जब हाम्रो परिचय भयो त्यस दिनदेखि नै हरक्षण हरपल तिमीलाई सम्झिरहन्थें। पछि जात्रामा भेटेपछि त तिम्रो यादले अझ बढी सताउँछ। हाम्रो पहिलो भेटदेखि नै मैले तिमीलाई आफ्नो मनको कुरा भन्न सकिनँ। तिमीले मेरो प्रस्ताव स्वीकार गर्छौ भन्ने पूर्ण आशामा छु।

ए.के.एस.

सूचना

साप्ताहिकको विजयादशमी अंक असोज १७ गते प्रकाशित हुँदैछ। उक्त अंकमा आफ्ना इष्टमित्रलाई शुभकामना सन्देश पठाउन चाहने पाठकले आफ्नो सन्देश साप्ताहिकको कार्यालयमा असोज १० गतेसम्म पठाउनुहोला।

–सम्पादक

कुपन सन्देश

पाउने :

पठाउने :

सन्देश :

प्रति सन्देश रु. २०/– अनिवार्य

साप्ताहिक साथीका लागि फर्म

नाम : ....

उमेर : .... उचाइ : ....

पेसा : .... शिक्षा : ....

स्वभाव :.................................. वैवाहिक स्थिति : ....

अभिरुचि : .... वर्ण : ....

इमेल : ....

ठेगाना :..

तपाई कस्तो साथीको खोजीमा हुनुहुन्छ ?

....

....

नोट : तस्बिर र नगद रु. ५०।- अनिवार्य छ। आफूले उल्लेख गर्न चाहेको थप विवरण छुट्टै पानामा पठाउन सकिनेछ।

जीवनको गोरेटोमा

मायाको परिभाषा

हिजोजस्तो लाग्छ हाम्रो पहिलो भेट भएको तर अनायास आज किन विछोड हुन पुग्यो। मेरा गल्ती हजार वा लाखौं कति थिए, माफ गर पनि भन्न नपाई तिमी छुट्टिन पुग्यौ। मलाई माफ गर भन्ने पनि अधिकार ममा नभएरै पो हो कि ? कस्तो बिडम्बना ? हाम्रो भेटमा धेरै मीठामीठा कुरा भएका थिए।

आज ती सबै सिसा फुटेझैं चकनाचुर भए जसले केही गुमाएको छ त्यसलाई मात्र विछोड कस्तो हुन्छ भन्ने थाहा हुँदो रहेछ। राम्रो चीज आफूबाट टाढा हुँदा मेरो हृदय छियाछिया भएको छ। जन्म लिएपछि मरण निश्चित छ तर यो संसारको रीतभन्दा टाढा म जिउँदै मरेको लासझैं हुन पुगको छु। दिनभरिको कामको थकानपछि कहिलेकाहीँ हामी थकान मेटाउन कहिले कसको पसल त कहिले कसको पसलमा दुःख साट्थ्यौं, सायद अब तिमीले सम्झना सम्झिने पनि छैनौ होला, त्यसैले एक पटक ती दिनको सम्झना गराउन चाहन्छु।

हामी ती दिनहरूमा यो काठमाडौंको माकुरोको जालोझैं सडक र गल्लीमा कति चहारेका थियौं याद भएकै होला, तिमीसँगको मित्रतामा मैले हुर्किने र बढ्ने अवसर पाएँ, राम्रा-राम्रा मित्रको साथ पाउने अवसरहरू प्राप्त गरें।

आज म जे छु यी सबै तिम्रा उपदेशले भएका हुन्। म एउटा दोबाटोमा अलमल्ल परेको यात्रीलाई तिमीले आफू काँडामा टेकेर भए पनि बाटो देखाइदियौ। आज म आफैंलाई धिक्कार्छु कति कमजोर रहेछ मेरो भाग्य, तिमीलाई अपनाउन सकिनँ। माफ गर मलाई एउटा कलिलो अबोध बालक सम्झेर, मेरो हृदय आज साह्रै दुःखी छ।

जतिसुकै ठूलो सागरमा गएर पानी ल्याए पनि आखिर जत्रो घैला छ त्यही भरि मात्र आउने रहेछ। तिमी जहाँ रहे पनि मेरो हृदयभरिको शुभकामना अनि उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना छ, तिमी हिँड्ने बाटाहरूमा बाधा, विघ्न एवं अवरोध कहिल्यै नआओस् भगवान् पशुपतिनाथसँग मेरो प्रार्थना छ।

– पदम

मकै पोल्ने महिला र छोरीहरू

४०-५० वर्ष उमेरकी एक महिला मेरो घर नजिक सधैं मकै पोल्न आउँथिन्। गलाका नसा तन्किनेगरी मकलको आगो फुक्दा त्यहाँ कारुणिक दृश्य देखिन्थ्यो। सायद रोगी हुँदी हुन्, आगोको धूवाँले निसास्सिएर बारम्बार खोक्थिन्। उनको वरिपरि दुई साना नानी घेरिएर बस्थे। बिस्तारै-बिस्तारै मैले जानकारी पाएँ कि उनी पतिबाट परित्यक्ता हुन्। आमाको आगो फुक्ने अभियानमा साथ दिने ती नानीहरू न कहिल्यै स्कुल गएको देखियो न त अरू केटाकेटीझैं बालक्रीडामा रमाएको दृश्य नै।

ती दुई बालिकाको दिनचर्या देख्दा लाग्थ्यो, भोलि यिनीहरू पनि मकै नै पोलेर आफ्नो जिन्दगी पाल्नेछन्। तिनीहरूको उमेरलाई अनुमान लगाउँदा ठूलीचाहिँ चौध-पन्ध्रकी र सानी सात-आठ वर्षकी देखिन्थे। उनीहरूले लगाउने पहिरन ठाउँ-ठाउँमा च्यातिएका थिए।

कहिलेकाहीँ आमाचाहिँ कामविशेषले अन्त जाँदा ठूली छोरीको काँधमा व्यापारको जिम्मेबारी आउँथ्यो।

एक साँझ ठूली छोरी मकै पोलिरहेकी थिई। एउटा हुल्याहा केटाले मकै समात्ने बहानामा उनको नाडीमा च्याप समात्यो। उसको अनुहार भय र लाजले रातो भयो। एकैक्षणपछि त्यो केटो हात छोडेर साथीहरूको हूलतिर गयो। त्यसपछि ठूली छोरी रुन थाली। नजिक गएर हेरेको उसको नाडीको एक लहर रातो चुरा भुइँमा चकनाचुर अवस्थामा थियो। त्यसको भोलिपल्टदेखि ठूलीचाहिँ मकै पोल्न आइन। आमाचाहिँ आउँथिन् र उनलाई सानी छोरीले साथ दिएको दृश्य केही महिना देखियो।

एक दिन म तिनीहरूले मकै पोल्ने ठाउँ नजिकै बसिरहेको थिएँ। उकालो बाटोमा काठ बोकेको एउटा ट्र्याक्टर उकालियो। संजोगवश एउटा काठ उकालोमा खस्यो। मभन्दा दुई हात मात्र पर खसेको हुनाले मैले त्यो काठ ती महिलालाई दिएँ। उनले बडो मायालु नजरले मलाई हेरिन्। मलाई कता-कता डर र संकोच अनुभव

भयो। एकछिनपछि ती मकै पोल्नेकी सानी छोरी मेरो छेउँ आई र मलाई पोलेका दुईवटा मकै दिई। मलाई जिज्ञासा भयो- मैले यी मकै केबापत पाएँ ? मैले पैसा भुक्तानी गर्न खोज्दा बेलामा ती महिलाले भनिन्– 'हजुरले हामीलाई काठ दिनुभएको छ नि।' मैले प्रतिरोध गरें– त्यो काठ मेरो थिएन। त्यो त एउटा ट्र्याक्टरले खसालेर गएको थियो। मलाई ती मकै खानु पनि पाप जस्तो लाग्यो। गरिब भएर पनि कसैको गुणलाई गुणैले भुक्तान गर्न खोज्ने ती महिला मलाई आदर्श लागिन्।

त्यसपछिका केही दिन उनी र उनका छोरीहरू त्यहाँ देखिएनन्। मेरो मनमा प्रश्न उठ्थ्यो यतिखेर ती महिला र उनका नानीहरू कहाँ होलान् ? म ईश्वरसँग कामना गर्थें– ती मकै बेच्ने महिला र उनका छोरीहरू जहाँ भए पनि सुखी रहुन्।

एक दिन संजोग भनूँ, म कुनै नयाँ ठाउँ गैरहेको थिएँ। ती मकै बेच्नेकी दुई छोरीलाई मैले मकै बेचिरहेको देखें। उनीहरूकी आमा त्यहाँ थिइनन्। मैले सानीचाहिँको छेवैमा पुगेर प्रश्न गरें– आमा खोइ ? कुनै जवाफ आएन, बरु दुवैका आँखाबाट आँसु तरक्क चुहिए। फेरि तिमीहरूले कहिलेदेखि मकै बेच्न थाल्यौ भनेर प्रश्न गरें। ठूलीचाहिँले अलि घोप्टो अनुहार पारेर आजैदेखि भनी।

ठूलीचाँहिको नाडीमा दुई लहर चुरा सलक्क मिलेका थिए। लाग्यो, आज पनि ती केटाहरूले यिनको चुरा फुटाउनेछन् वा अरू केही। मेरो मनमा प्रश्न उठ्यो, ठूलीचाँहिले आज आमा हुँदाखेरिझैं तरक्क आँसु चुहाउनेछिन् वा नयाँ चुराका लागि सम्झौता गर्नेछिन्।

–प्रेमकृष्ण श्रेष्ठ

साप्ताहिक साथी

प्रवीण ज्ञवाली 'पृथक्' अविवाहित युवक हुन्। २० वर्षीय पृथक्ले प्लस टुसम्मको अध्ययन गरेका छन्। साहित्यिक अभिरुचि राख्ने प्रवीण चञ्चले स्वभावका छन्। अविवाहित प्रवीणको उचाइ ५ फिट ५ इन्च छ। बढी नबोल्ने तथा लजालु शैलीका ज्ञवाली गोरो वर्णका छन्। प्रवीणसँग पत्रमित्रता गर्न चाहनेहरूले उनलाई parbin_gyawaly@yahoo.com मा पत्राचार गर्न सक्नुहुन्छ।

२५ वर्षीया सरिता शाही गहुँगोरो वर्णकी छिन्। ५ फिट १ इन्च अग्ली सरिता चञ्चले स्वभावकी छिन्। एसएलसीसम्म अध्ययन गरेकि शाही व्यापार-व्यवसायमा संलग्न छिन्। अविवाहित सरिता आफ्नो यात्रामा साथ दिने असल साथीको खोजीमा छिन्। फुर्सदको समयमा विभिन्न स्थानको भ्रमण गर्न रुची राख्ने सरितालाई नयाँ सडक, प्युखा काठमाडौंमा पत्राचार गर्न सकिन्छ।

तातोपानीमा नांगै-भुतुंगै

तातोपानी (म्याग्दी)- संसारकै सबैभन्दा गहिरो अन्धगल्छीस्थित तातोपानी पर्यटकहरूले आनन्द लिने थलोका रूपमा प्रख्यात छ। बर्सेनि हजारौं विदेशी पर्यटकले यहाँ डुबेर आनन्द लिन्छन्। नाङ्गै-भुतुङ्गै पर्यटकले तातोपानीको पोखरीभित्रै प्रियसीसँग चुम्बन गर्दै चिसो बियरको चुस्की लिइरहेको दृश्य सामान्य लाग्छ।

'आहा ! प्रियको आलिंगनमा बसेर तातोपानीमा डुब्दा छुट्टै मजा हुँदो रहेछ, दिनभरिको हिंडाइको थकान एकैछिनमा हरायो', तातोपानीको पोखरीबाट बाहिर निस्किएपछि छ्याप्पै भिजेको पेन्टी मिलाउँदै इजरायली युवती पिन्कीले अनुभव सुनाइन्।

जमिनमुनिबाट निस्कने पानीमा हातखुट्टा चोपल्दा एक भल्को उमालेको पानीले झैं च्वात्त पोल्छ। पर्यटकीय मौसममा तातोपानीमा डुबेर आनन्द लिने पर्यटकको भीडले दुवै पोखरी भरिभराउ हुन्छन्। अन्य मौसममा पनि तातोपानी नुहाउन आएका स्थानीय युवा-युवती बग्रेल्ती पाइन्छन्।

'थोरङलाको चिसो हावाको पोखरी छाडेको एक दिनपछि तातोपानीको पोखरीमा पस्न पाउँदा आनन्द भएको छ,' राउन्ड अन्नपूर्ण पदमार्गको थोरङ्ला पास गरी फर्किएका फ्रान्सेली नागरिक ओरिभरले बताए। मिसेलको १२ सदस्यीय टिमका सदस्यहरू तातोपानीको पोखरीभित्रै बियरको चुस्की लगाउँदै थिए।

सदरमुकाम बेनीबाट धूले सडकमा जीपबाट डेढ घन्टा यात्रा गरेपछि थप दुई घन्टाको पैदल हिंडेपछि अन्धगल्छीको तातोपानी पुग्न सकिन्छ। तातोपानी भुरुङ गाविसमा पर्छ। तातोपानीको पोखरी सफा हुनुका साथै पर्यटकले इच्छाएअनुसार चिसो पानी मिसाउन पाइन्छ।

अन्नपूर्ण र धवलागिरि पदयात्राको संगम स्थल तथा मुस्ताङको प्रवेश मार्ग मानिने भुरुङमा पर्छ। यहाँ साना-ठूला गरी झन्डै ४० वटा सुविधासम्पन्न होटल छन्। यहाँ प्राथमिक उपस्वास्थ्य चौकी, हुलाक र विद्यालय पनि छन्।

तातोपानीको पोखरीमा नुहाएबापत विदेशीसँग २५ रुपैयाँ तथा नेपालीसँग ५ रुपैयाँ शुल्क लिइन्छ। यसरी उठेको रकमबाट स्थानीय सर्वोदय माध्यमिक विद्यालयमा तीन जना निजी स्रोतका शिक्षक राखिएको छ। पर्यटकको सुविधाका लागि पोखरीको छेउमा रेस्टुराँ पनि सञ्चालित छ। उक्त रेस्टुराँ खोल्न स्थानीय अरुण भट्टचनले वार्षिक साढे दुई लाख रुपैयाँमा ठेक्का लिएका हुन्। भुरुङको जस्तै तातोपानी जिल्लाका अरू ६ ठाउँमा पनि छन्। उक्त पोखरीको तातोपानीको तापक्रम ६० देखि ६५ डिग्री सेल्सियससम्म छ।

–घनश्याम खड्का